

1686.

1. Goeddeus, Johann : De legato, jure subdito, agente ab herede illustri impubere, tutoris auctoritate accedente.
2. Herberg, Hector byssimundus, De : Suspectum Palleum, unum judicium quod est Meti, vulgò de la chambre d'arrest de Metz; virtutesque principi necessariae.
3. Schmidt, Statius : De privata hereditatis apprehensione
4. Ternar, Johannes : De excessu antichretico ad aequalitatem jure reducendo.

1687.

- De homicida impunito.
1. Vahren, Joh. Jacobus, a :
 2. Franck, Johannes : Utilissimum contumaciae excusandae remedium.
 3. Gantnerus, Thomas : De forma juris. jurandi.
 4. Grobmann, Paulus Christoph : De denegatione actionum

1687.

5. Henberg, Hector Gymnastus, vrz: De diversis
imperii tribunatibus.
6. Keisenschmitt, Joh. Henr: De forma jurisjurandi
civili.
7. Prütz, Nicolaus: De melioratione bonorum.
8. Tomelles, Francisci Wilhelms: De jure patronatus
canonico.
9. Steumarus, Hieronymus: De jure migrandi.
10. Zamschifferus, Mro Philippus: Filius patri heres
et non heres.
11. Zamschifferus, Mro Philippus: De testamentis provis
lysatia
12. Zamschifferus, Mro Philippus: Fumonis Lucinae
sena juridica i'dm). Disputatio juridica de jure
gravitatis et gravidarum. 2 Bänd. 1687: 1746.

~~13.~~

1788.

1. Grimmus, Georgius Wilhelmus: De concursu uniuersitatum imperiarum nomine competitiuum.
2. Humes, Henricus: Jus necessitatis

13

Pub. 19. num. 8.

#

DISPUTATIO SOLENNIS

De

1687. 5.

9 /

DIVERSIS IMPERII

TRIBUNALIBUS

Quam

Sub Præsidio Summi Numinis

Ex

SPECIALI INDULTU

MAGNIFICI DN. RECTORIS

ET

Nobilissima, Amplissima ac Consultissima

FACULTATIS JURIDICÆ

IN

INCLYTA UNIVERSITATE MARBURGENSI
SPECIMINIS ET CORONIDIS STUDIORUM
ACADEMICORUM LOCO

Publico Dominorum Professorum

examini

Ad diem 2. Iunii

subjicit

HECTOR SIGISMUNDUS

von Hessberg /
FRANC.

Marburgi Cattorum,

Typis JOHANNIS JODOCI KÜRSNERI, Acad. Typogr. 1687.

P. 142.

INSTITATIO SOLENNIS

DIVERSIS IMPERII

TRIBUNALIBUS

et sub Praesidio omnium Nominum

Magistronum

MAGISTRONUM RECTORIS

ET

ACCADEMIAE IURIDICAE

IN

CIVITATE MARBURGENSI

ACCADEMIAE ET GYMNASII STUDIORUM

Publico Dominorum Professorum

RECTOR SIGISMUNDUS

Magister

Magister

Magister

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,

DN. FRIDERICO
WILHELMO,

Marchioni Brandenburgensi, S. R. Im-
perii Archi-Camerario & Electori, Bo-
russiae, Magdeburgensium, Pomerano-
rum, Casubiorum, Vandalorum, ut &
in Silesia Crossensium & Schvvie-
bussensium

D U C I,

Burggravio Norimbergensi, Principi
Halberstadiensium, Mindensium & Ca-
minensium, Comiti Hohenzollerano,
Marcano, & Raverspergico, Domino in
Ravenstein, ut & in Lauenburg &
Butavv &c. &c.

Domino suo Clementissimo.

UT ET
SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO
DN. FRIDERICO
MAGNO,

Marchioni Badensi & Hochbergensi,
Landgravio in Saufenberg, Comiti
Sponheimi & Ebersteini, Domino in
Rötelen, Badenvweiler, Lohra &
Mahlberg &c. &c.

Domino suo Clementissimo

Hoc, quicquid Speciminis est,

cum

Felicitatis,

*Quam exacta secula inuideant, nostra tempora obstupescant, ventura
aetas admiretur, devota appreciatione,*

Humillimi obsequii religiosa contestatione,

Beneficiorum infinitorum publica celebratione,

Denique ulterioris gratiae imploratione

CONSECRAT

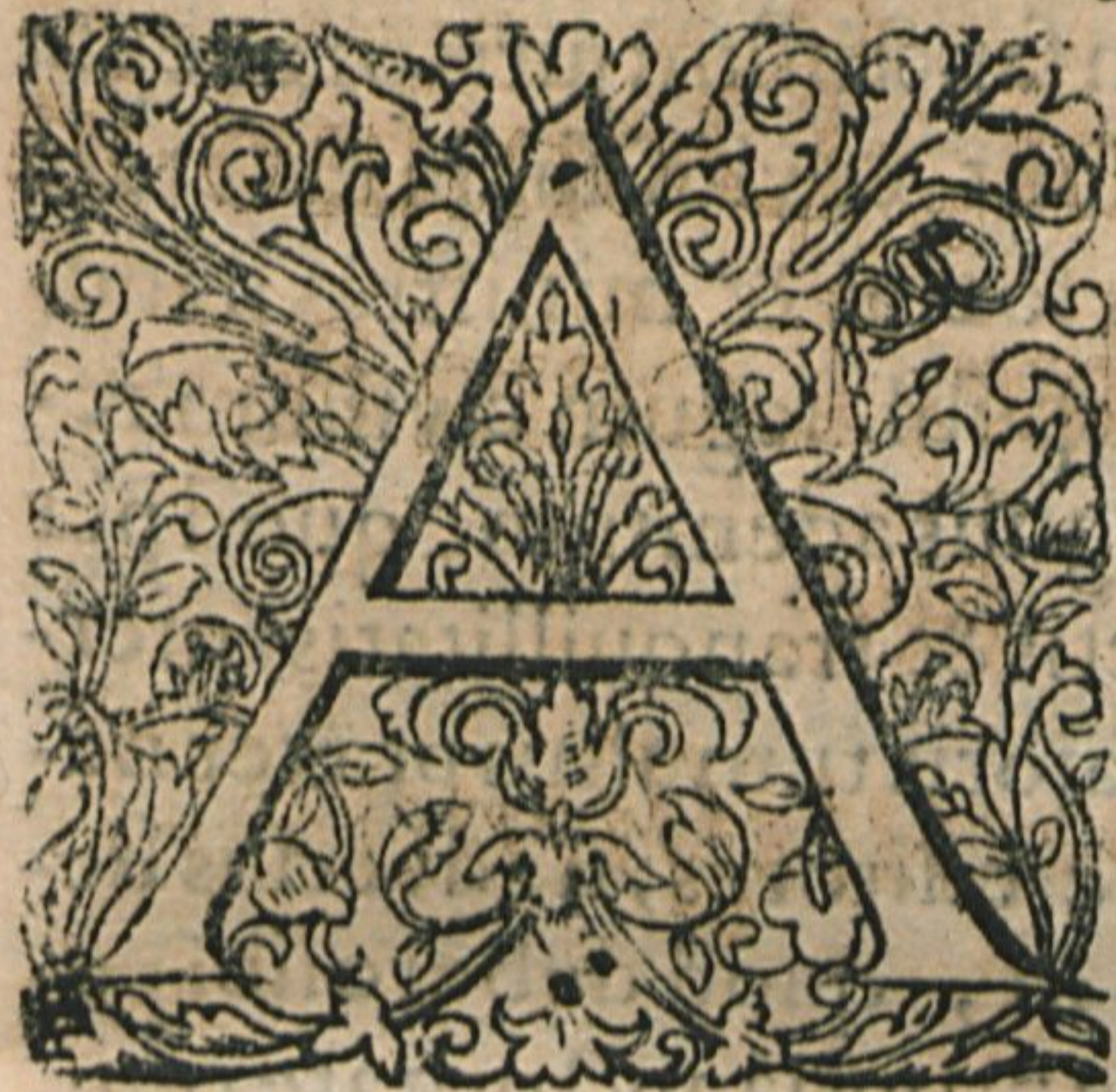
AUTHOR.

I. N. F.

PRÆLIMINARIA.

§. 1.

Ntequam ipsi Judiciorum tra-
stationi me accingam, quæstio
præjudicialis sese offert venti-
landa: An nimirum post accu-
ratiorem legis divinæ à Salva-
tore nostro factam explicatio-
nem ad Judicem provocare
unquam liceat? Sed de hac re
prolixius disputare ideò super-
vacaneum puto, quia affirmativam dudum unanimis
Christiani Orbis consensus approbavit, & argumenta ad-
versaria, quæ potissimum ex Matthæi capite quinto vers. 38.
& seqq. desumi solent, à Doctoribus tam Theologis,
quàm Jctis, & inter hos imprimis etiam ab Hugone Gro-
tio L. i. c. 2. & L. II. c. 20. v. 10. seqq. de J. B. & P. satis, nî
fallor, confutata sunt: quò me brevitatis gratiâ refero.

§. 2. Cum igitur de licito Judiciorum usu constet,
illud potius præmittere placet; ex quonam tempore, &
quas ob causas publica Justitiæ administratio introducta
sit? Cum humanæ naturæ supra cæteras animantes nihil
magis congruat, quàm ipsa societatis custodia, & hujus ap-
petitus in nobis adeò excellens sit, ut facilius ferè grave

A

& ter-

& terrestre aliquod reperias corpus ad terram non inclinans, quam hominem ab humano genere abscissum, & vagam ac segregem vitam agentem. Hinc multiplicato mortalium numero, primò quidem in distinctas familias, mox in certas civitates concesserent, ut ita mutuis juvarentur officiis, & contra subitas aliorum incursiones tutiores essent. Quanquam enim inter nos cognationem quandam constituerit natura, & ideò hominē homini insidiari nefas sit l. 3. de J & J. ac ipsum rectæ rationis dictamen honestè vivere, alterum non lædere, & suum cuique tribuere nos doceat §. 3. J. cod. Hæc tamen sanctissimi juris præcepta in multis admodum inefficacia sunt, & vim suam exserere non possunt, nisi externas vires socias & ministras habeant. Constitutis itaque Rebus publ. legum civilium reperta est sacra reverentia, & singulis ademtum, quod per Magistratum fiat, publicæ quietis & tranquillitatis intererat. Nimirum, ne occasio majoris tumultus præter necessitatem daretur, sancitum, ut creditores, si adversus debitores suos agant, per judicem id, quod debere sibi putant, reposcere debeant, neque propriâ auctoritate rem, suam licet, ab alio tamen possessam, capiant, uti ferè loquitur l. 7. ff. ad L. Jul. de Vi priv. Sanè inter summos Principes, & omnes illos, qui superiorem non habent, seu quorum actus alterius potestati non subsunt, in locum Judiciorum ex necessitate subintrat bellum: Quamvis & hi interdum, ut humano sanguini parcatur, malint suas quoque controversias vel per arbitros, vel per alias juris vias componere. Hinc videmus, quam solliciti semper fuerint boni Principes in constituendis Magistratibus, ordinandis Judiciis, dirigendis processibus, quibus nec ipsimet nonnunquam interesse ac præsidere dedignati sunt, ut elegans exemplum nobis exhibetur in l. penult. ff. de his quæ in test.

test. debent. Nimirum nihil tam regium est, quàm judicare, & sicut Imperator Justinianus in Procem. Inst. ait, *Imperatoriam Majestatem non solum armis decoratam, sed etiam legibus oportet esse armatam, ut utrumque tempus & bellorum & pacis rectè possit gubernari, & Princeps non solum in hostilibus praeliis victor existat, sed etiam per legitimos tramites calumniantium iniquitates expellat.*

§. 3. Imperium nostrum Romano-Germanicum, sicut quoad reliqua, quæ ad benè cõstitutam Rempub. spectant, saluberrimis præceptis & statutis satis munitum: Ita nec hac in parte quicquam deficit, sed & leges ferendo, & Judicia ordinando, & iis Justitiæ Sacerdotes præficiendo, ut suum cuique tribuatur, providet. Ad hoc igitur me jam converto. Constitueram quidem ab initio, Dissertationem hanc in duas dispescere partes, quarum prima de Antiquis Romanorum Tribunalibus agat; sed quia postmodum in ipsa elaboratione videbam, me materia- rum cumulo obrutum, legitimos Disputationis limites excessurum fore, illâ rescissâ, hanc duntaxat retinui, quam & jucundior, & utilior reor. Qui verò Antiquitatis curiosus, nec veterem Justitiæ administrandæ rationem penitus ignorare vult, is de hac re videre potest tot. tit. de Origine Juris & omnium Magistratuum cum aliquot tit. seqq. ff. & C. ibique DD. & imprimis Gerh. Feltmann, Georg. Ebelin, Rosin. de Antiquitat. Roman, l. 9.

SECTIO I. *continens*
Judiciorum generalia.

TH. I.

Vocis ex-
plicatio &
variæ acce-
ptiones.

QUamvis satis pateat, quid per Tribunalia intelli-
gam, ne tamen hujus rei nimis negligens & in-
curiosus videar, in vocis originem, & varias ejus
accepciones paulò inquirere non piget. Dice-
batur autem Tribunal apud Romanos suggestus editor,
unde conspici Magistratus ab omnibus poterat, in quo sel-
la Curulis, Jurisdictionis insigne, locata erat, ubi sedens
Prætor cognoscebat, & pronunciabat. Erat etiam in Ca-
stris Tribunal, quod conscendebat Imperator jus dictu-
rus, aut allocuturus milites, antiquitus ex cespite exstru-
ctum vid. Rosin. de Antiq. Rom. l. 9. c. 8. Tacit. l. Ann. 25.
Hæc propria vocis significatio postmodum extensa, ut
non solum locum, in quo jus dicitur, denotet, sed etiam
personas, qui id dicunt, & ipsam causarum judicialium tra-
ctationem, complectatur. Verba æquivalentia seu Syno-
nyma sunt, forum, Judicium, Consilium, Dicasterium, Jus
tot. tit. de in Jus Vocan.

TH. II.

Definitio. **E**st igitur Tribunal h. l. nihil aliud, quàm Collegium Ju-
dicum, coram quibus legitima causæ controversæ tra-
ctatio instituitur, ut horum sententiâ lis finiatur.

TH. III.

Definitio-
nis Expli-
catio. **C**ollegium *Judicum* dum dico, [I.] non hoc volo, quasi u-
nus solus non possit esse Judex. Est enim hæc anti-
quissima & simplicissima judicandi ratio, ad Exemplum
ipsius Dei, qui unus est Judex totius mundi. Sic etiam le-
gimus,

gimus, Moïsem inter initia solum populo Israëlitico jus dixisse Exod. 18. vers. 13. seqq. Ac de Republ. Romana est text. in l. 2. §. 1. de Orig. Jur. & omn. Mag. *quod initio Civitatis omnia manu à Regibus gubernabantur*, h. e. Reges ipsimet, & quidem soli suo arbitrio, intellige tamen restricto ad Jus naturale, quasvis controversias deciderunt, donec, pergit Ictus, auctâ ad aliquem modum civitate, ipsum Romulum traditur populum in triginta partes divisisse, quas partes Curias appellavit, propterea, quod tunc Reipubl. curam per sententias partium earum expediebat. Sed idè hoc pono, quia communiter ad benè constitutum Judicium plures personæ adhiberi solent, partim ob causarum multitudinem, ac sæpè gravitatem, partim ob ingenii humani fragilitatem & imbecillitatem, c. prudentiam 21. de Offic. jud. del. c. fin. dist. 20. & hûc pertinet tot. tit. ff. & C. de Assessorib. ac imprimis l. 13. C. d. tit. & Nov. 60. c. 2. Hinc etiam in Ord. Cam. saluberrimè sanctum, ut ad conceptionem Definitivæ cum Comite vel Barone ad minimum octo Assessores, interlocutoria verò sententiæ, prout illa vel majoris, vel levioris præjudicii, quatuor, quinque vel sex, ad supplicationes & taxationes expensarum denique tres vel quatuor Assessores adhibeantur d. Ord. Cam. p. 1. tit. 13 §. 10. [2] Judices competentes, & legitimâ Jurisdictione instructos intelligo. Hæc duo enim in omni Judice summè necessaria sunt l. 1. de Jud. l. 2. l. 14. de Jdict. & tot. tit. C. de Jdict. omn. Jud. & de for. comp. Quamquam enim, inspecto solo Jure naturæ, hæc potestas penes unumquemque sit, sic Plutarchus, *Virum bonum*, ait, à natura Magistratum designari, & quidem perpetuum, nam ipsa natura lege ei principatum deferri, qui agat justa vid. Grot. L. II. c. 20. §. 9. de J. B. & P. Hæc tamen nostri mores & leges non admittunt, sed certis spectatæ fidei & prudentiæ

viris hanc potestatem, publico nomine exercendam, conferunt.

TH. IV.

Dicitur, *legitima tractatio*, ut significetur ipsa Judicii forma, quæ consistit in Processu, qui est modus legitimus in Judicio circa causam in id deductam à Judice & Partibus vitandæ confusionis causâ observandus, c. i. de Sent. & Re jud. in 6to. Unde Judicia distinguuntur in Ordinaria seu solennia c. ii. c. 19. de Probat. c. ii. de Testib. & Extraordinaria seu minus solennia clem. sæpè. de V. S. Causæ privilegiatæ, quæ in Camera in Extraordinariis tractari debent, recensentur viginti novem in Ord. Cam. p. 3. tit. 4.

TH. V.

Dicitur, *causæ controversæ*. Varia quidem sunt negotia civilia, quæ objectum Jurisprudentiæ constituunt, sed potissimum tamen ea, super quibus lis oritur, & inter aliquos contenditur. In his enim imprimis justitiam ac justitiam scientia necessaria, quæ suum cuique tribuat l. 10. ff. de J. & J. Nec tamen ignoro, Jurisdictionem latè acceptam distingui in contentiosam, quæ in invitos, & contendentes, & voluntariam, quæ in volentes ad ipsorum petitionem exercetur l. 2. l. 3. ff. de Off. Pro. Conf. Ideò etiam hîc non excludo legis actiones, ut in all. l. 3. vocantur, seu actus Jurisdictionis voluntariæ, qui inter duos consentientes apud Magistratum vel cum, vel sine causæ cognitione peraguntur, à cujus autoritate dependent, ut sunt Adoptio, Manumissio, Emancipatio d. l. 2. & 3. ff. de Off. Pro. Conf. Donationis, Testamenti insinuatio, Tutoris confirmatio Reform. Gut. Pollicen de Anno 1577. Tit. von den Pupillen 32.

TH.

DEnique verbis ultimis Judiciorum finis indigitatur, qui est ipsa rei controversæ decisio, facta per sententiam definitivam, ad quam omnia juris remedia & momenta, subtilitates & solennitates tot laboribus, totque vigiliis excogitatæ respiciunt. Hoc igitur, utrâque scilicet parte in illa acquiescente, vel ulteriori provocatione deficiente, transit in rem judicatam, *quæ finem controversiarum pronuntiatione Iudicis accipit, quod vel condemnatione vel absoluteione contingit*, uti describitur in l. 1. ff. de Re judic. Sicut autem accidere potest, ut pars utraque non modò injustitiæ, sed & omni alio vitio careat, putatum, quando jus & factum, unde jus oritur, incertum est, quod tamen nemo temerè indefensum relinquere cogitur. l. 40. pr. ff. de hæred. pet. Ita Judex etiam dupliciter justè pronunciasse dici potest, primò simplici & ad ipsam rem relatâ acceptione justî, deinde relatâ ad ipsius intentionem, quando nempe ex animi sententia judicavit, licet justum non pronunciasse, quia injustè agit nemo, nisi qui scit se rem injustam agere l. 79. l. 136. de R. I. vid. Grot. L. II. c. 23. §. 13. de J. B. & P.

TH. VII.

Definitionem meritò excipit divisio: sed tam varia & diversa sunt Imperii Tribunalia, ut ferè impossibile sit, accuratam eorum divisionem tradere. Jurisdictio, omnium Judiciorum fons, & fundamentum, hodierno quidem usu triplici ferè sensu accipitur: (1.) pro ipso summo Imperio, vel specialiter iis Juribus Majestatis, quæ sunt de legibus statuendis, ac dijudicandis causis, ut & Magistratibus ordinandis, quæ summa seu suprema appellari potest add. text. 2. f. 56. (2.) pro illa, quæ per investituram, vel aliam concessionem confertur, & non administrativa.

Divisio.

toria.

Lex 3. C. t. crimin. sacrilegi:
 Disputare de Principali iudicio non oportet.
 sacrilegii n. instar e. d. libitare an
 is dignus sit qm elegerit impudens
 l. 5. C. t. divers. rescripti:
 sacrilegii instar e. sup. qm. cum
 admin. trad. dy. di. v. n. ob. iare
 beneficij. - Venerar. Periculosa, nullig. usur. - V. p. 29. p. v.
 & Privati q. publica. Ignorant.
 E. cum ignorat cas. publicas, de illis
 agere non possunt.
 Publica & practica sub regula univ. ale
 non cadunt, ob circumstantiam d. i. f. t. e.
 & Arcana non divulganda.
 & Periculosa de publicis disputare =
 Prohibita in Onabrug. sanct. pragm. §. 5.
 n. 17. Utinam relig. Magistrat.

Lex ^{non notitia precti & pran} ^{naa est norma boni & mali boy} ^{gscientia jam int. a creaco a Deo inscripta} ^{na obligat}
 conscientia eam dictans Dei vicem gerit.
 Leges civiles, qbz iustum & equum in hominu symbiosi et commercij retinet & vindicat.
 Haec ex iuri naturali fonte derivantur.
 Et (3.) quæ confertur ipsa Magistratu-
 um constitutione, & ratione officii competit, vid. Struv.
 Synt. J. C. Ex. 4. th. 79. seqq. Sed nec hæc probè hic qua-
 drant, aut rem omnem absolvunt, ut ex Iudiciorum enu-
 meratione & applicatione apparet. Hoc interim mihi
 videtur, posse Imperii Tribunalia non incongruè in Duas
 Classes distingui: Imperialia nimirum, & Territorialia: &
 illa rursus sunt vel Suprema, vel Subalterna. Suprema sunt,
 quorum Jurisdictio se in universos Imperii cives extendit,
 nullamque admittit appellationem; ut Iudicium Aulicum,
 & Camerale. Intermedia seu subalterna sunt rursus du-
 plicia; vel enim tantùm inter immediatè Imperio subje-
 ctos jus dicunt, ita tamen, ut appellatio locum habeat; ut
 Austregæ: veletiam inter mediatè Imperio subiectos, Im-
 peratoris quidem loco, in certo tamen tantùm districtu, ac
 iridem admittit appellationem; ut Iudicium Rothweilen-
 se, Provinciale Burggrav. Norimb. &c. Territorialia
 denique sunt, quæ Status in suis Territoriis constituta ha-
 bent, eaque regulariter appellabilia, nisi privilegia, aut pa-
 cta, vel in totum, vel in tantum duntaxat obstant.

SECTIO II. continens

Forum Imperatoris.

TH. I.

Sub his duabus Classibus omnia Imperii nostri Tri-
 bunalia comprehendi putem, nisi hanc regulam ex-
 ceptionem pati viderem in ipso Imperatore vel Re-
 ge Romano, qui suum etiam forum, sed prorsus sin-
 gulare habet: de quo antequam dicam, tractanda venit
 quæstio

Quæstio
 Præjudi-
 cialis.

In legibus, quae lata sunt toti civitati, et vix quae deum debeat, ab ipso factibili sit, vix naturalis dicitur, obligari Principem.

Quod prohibetur et in ista facit legem. Principes obediunt legi, ob aequitate naturam. ut caput se reformet corpori. Tim. 1:9. Deo. Vix & vix legi consistit in direct. non coactione. Vis obligatoria pendet ab aequitate rei precepta.

Quaestio praedicta, An Majestas soluta sit legibus? De qua breviter sic statuo: Summa Majestas in actibus Regis soluta est legibus, non quidem naturalibus, sed civilibus. Impator quia talis judicat. In caput & membra de bet esse conformitas. e. proportio.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus. Actus vero eius privati considerandi sunt ut actus.

ræ cum cæteris Statibus habet commune, uti multa præ-
 judicia allegat Reink. de Reg. Secul. & Eccles. L. I. clas. 4. c.
 5. n. 3. Nec obst. (1) quòd summa Majestas alium Judi-
 cem non habeat, quam se ipsum. Hoc enim tamdiu ve-
 rum est, quàm diu non reperitur contraria voluntas. [2.]
 quòd sit contra dignitatem Imperatoriam. Ipse enim
 Cæsar, depositâ quodammodo Majestate, in sua causa E-
 lectorem Palatinum judicare jubet. Et sic etiam Jure Ci-
 vili receptum, ut si quis major vel æqualis subjiciat se Ju-
 risdictioni alterius, possit ei & adversus eum judicari l. 14. ff.
 de Jdict. Pariter in Jure feudali, si inter Dominum &
 Vasallum de beneficio fuerit controversia, coram Paribus
 finitur 2. f. 39. denique adducunt DD. varia aliorum Re-
 gnorum exempla. Illud hîc addendum, quòd Imperator
 alios vicissim coram Palatino convenire non possit per d.
 tex. A. B. ibi: *respondere*: Tertiò, in quibusnam causis? U-
 bi textus quidem est generalis, & ita habet: *Super causis, pro*
quibus fuerit impetitus. Sed Interpretes valdè inter se dis-
 sentiunt vid. Limnæ: Tom. I. Jur. Publ. L. III. c. 9. n. 23. seqq.
 D. Mich. Schiferer de Orig. & Potest. Elect. th. 66. D.
 Schütz de Stat. R. R. Vol. I. Ex. 7. th. 21. Reink. de Reg.
 Secul. & Eccles. L. I. clas. 4. c. 5. Wehn. Obs. Pract. Voc.
 Illustrage. D. Lampadius de Repub. R. G. P. 3. c. 16. §. 16.
 teqq. hanc rem ita explicat: Quod Imperator Palatini
 iudicium subeat, non ratione potestatis imperandi. Po-
 testas enim imperandi, seu jurisdictionis, quæ solius Cæsaris
 est propria, nullius Jurisdictioni poterit subesse, quia in
 potestate juris reddendi non habet superiorem Cæsar, nisi
 Deum: neq; etiam ratione rerû fiscalium, quia Camera in
 iis est Jurisdictionis ad implorationem Cæsarei Fiscalis. inibi
 constituti Ord. Cam. P. I. tit. 16. sed ratione contractu-
 rum à Cæsare, ut Cæsare, initorum arg. d. text. A. B. quæ
 expli-

explicatio
 ipsius tex.
 A. B.

explicatio sat commoda videtur. Haud dubiè verò excipiendus est casus, quando Palatinus ipse Imperatorem velit convenire. Satis enim absurdum foret, cum Palatini Judicium ideò non dedignetur Augusta Majestas, ne justitia, saltem ex opinione, vitium capiat, & in propria causa Judex sit, id tamen in Palatino susque deque habere vid. Schüz all. loc. Quarto, ubi hoc judicium exercendum sit? Verba textus ita sonant: *Illud tamen Iudicium Comes ipse Palatinus non alibi, præterquam in Imperiali Curia, ubi Imperator seu Romanorum Rex præsens extiterit, poterit exercere.* In germanica versione additur Verbum **Oder wo der Kånser gegenwärtig ist** / quam tamen diversitatem non agnoscit Schüz d. l. Cum igitur Curia significatus varius sit, per Curiam quid hîc intelligatur non satis liquet. Limnæ: quidem Comitiam hoc locò indigitari asserit, quia Curia pro Comitibus in A. B. passim sumatur, ut prolixè disputat cit. loc. n. 68. seqq. Sed textum ipsum inspiciens, simplicissimam ejus explicationem secutus, per Curiam hîc non solum Comitiam, sed etiam Aulam Imperatoris, ubicunque illa sit, intelligi putem, add. Wehn. Obs. Pract. voc. Hoff. præsertim, quia & hic significatus in A. B. non infrequens est: Et facit ratio, quòd Comitiam non semper habeantur, nec ideò instituantur vid. Schüz cit. loc. lit. G. ibique Annot. Accedit, quòd in Jure quoque feudali, vox Curia seu Curtis pro Aula seu Residentia sumatur i. f. 2. §. 1. i. f. 5. §. 1. Denique quinto, quando, & à quo hoc jus Palatinis tributum sit? Variæ variorum sunt conjecturæ & opiniones. Alii ajunt, communi Principum voluntate & consensu hoc munus Rudolpho Comiti Palatino primùm collatum fuisse circa annum Christi 1250. Alii à veteri Palatina Comitiva id derivant: Alii ex antiqua apud Germanos usitata Judicium institutione rem

De Rege
Romano
Imper
Imper
Imper

repetunt, & dicunt, quòd, sicut Judicum seu Comitum,
Graffen/ multi in toto Regno fuerint instituti, quorum
 alii limitibus, qui **Marggraffen** / alii interioribus distri-
 ctibus, qui **Landgraffen** / alii Castro præpositi erant, qui
Burggraffen/ dicebantur, horum tamen omnium supre-
 mus fuerit Comes Palatinus, qui in ipsa Regis Curia jus di-
 cebat, & propter hujus excellentem Jurisdictionem ipsi
 Reges suarum causarum cognitionem ei submiserint: alii
 aliunde. Sed de his conjecturis quicquid sit, malo cum ipso
 Carolo IV. in verbis: *Sicut ex consuetudine introductum di-*
citur: totam hanc rem consuetudini attribuere, quàm in
 tanta incertitudine nimis scrupulosus esse, ubi nec ipse Le-
 gislator fuit, add. Limn. Tom. I. de Jur. Publ. L. 3, c. 9, n.
 24. seqq.

TH. III.

De Rege
 Romano-
 rum.

HActenus de Imperatore. De Rege autem Romano-
 rum quæritur, An idem forum sortiatur? Regem hinc
 intelligo, qui vivente Imperatore ab Electoribus pro Im-
 perii utilitate, vel necessitate, cum, vel sine consensu Im-
 peratoris, eligitur, ut sit perpetuus Imperii Vicarius, & ab-
 sente, aut impedito Imperatore, Imperium regat ac mo-
 deretur, eòque mortuò, sine ulteriori electione Impera-
 tori succedat, vid. Capit. Leop. §. 36. Limn. Tom. I. de J.
 P. L. 2. c. 15. n. 8. De hac Regis Romanorum potestate
 quærent DD; utrum propria, an verò ab Imperatore dele-
 gata sit? Pro utraque sententia firmanda, multa & varia ex
 Recessibus Imperii adducunt, quæ ut concilientur, distin-
 guendum est: Aut enim eam exercet absente vel impe-
 dito Imperatore, aut ex mandato Imperatoris, priori casu,
 utique & proprio & Imperatoris nomine, Ord. Cam. P. I.
 tit. 1. §. nemlich wollen. R. I. Anno 1542. §. und damit /
 & anno 1555. §. und im Fall. 66. ibi, an Statt Kaysers
 Majest.

Majest. oder unser / als der Häupter. posteriori verò, magis Imperatoris nomine eam exercet vid. Reink. de R. S. & P. L. i. class. 3 c. 14. n. 46 seqq. legi etiam merentur, quæ de Rege Romano habentur apud Sleid. de Stat. Relig. L. 8. ad Ann. 1532. Quæstionem verò nostræ materiæ quod attinet, illa utique affirmanda est per A. B. Art. 5. ibi: *Imperator sive Rex Romanorum.* De Augusta vix idem dicendum erit arg. l. ult. C. de quad. prælc. nec officit. l. 65. ff. de Jud. vid. Schüz vol. I. Ex. 7. th. 21. lit. D. quem novissimè sequitur Fritsch. Tract. de Augusta c. 8. n. 22.

De Augu-
sta.

SECTIO III. continens

Tribunal seu Judicium Aulicum.

TH. I.

INter Suprema Imperii Tribunalia meritò primum locum sibi vindicat Judicium Aulicum, uti appellatur in Instr. Pac. Art. 5. §. 20. vers. quoad processum; aliàs etiam Aula Cæsarea Capit. Leop. Art. 18 ibi: *entweder ad Aulam Cæsaream; germanico idiomate Reichs Hoff-Rath d. Art. & v. vel etiam Kånserlicher Reichs Hoff-Rath vid. R. H. Ord. pr.* Qui hujus Tribunalis originem ab ipsis Romani Imperii initiis deducunt, huc trahunt textus ex Jure Civili l. 30. ff. de Execus. Tut. l. ult. C. de off. div. Judic. & l. 8. C. de LL. in quibus Consilii Principis, & Sacri Consistorii mentio fit vid. D Er. Maurit. Disp. de hoc. Judic th. 5. Et certè ipse Imperator Ferdinandus III. in præfat. *der Reichs Hoffgerichts Ord.* de hoc Judicio ait: *daß solches zu Beförderung und Vollziehung der werthen Gerechtigkeit und Regiments im Römischen Reich vor unvordencklichen*

Origo &
Variæ Or-
dination-
nes.

B. 3

Jah-

Jahren auffgerichtet. Quod elogium mihi instar omnium est, adeoque sine ulteriori inquisitione eidem acquiesco. Auctum verò postea, & variis Ordinationibus instructum est, donec hanc, quam nunc habet, faciem induerit. Tres quippe ejus Ordinationes hætenus prodire, Speidelius quidem voc. **Reichs Hoff Rath** quartæ à Maximiliano II. factæ meminit, sed hæc vix visibilis erit. Prima est Ferdinandi I. promulgata 3. Apr. Anno 1559. Augustæ Vindelicorum, extat apud Lehmann in Act. publ. de Pac. Relig. L. i. c. 37. hujus usus usque ad annum 1654. duravit, uti colligitur ex Declaratione Cæsarea, Electoribus Ann. 1637 exhibita circa fin. quam habet Limn. Tom. IV. J. P. in Addit. ad L. 9. c. 4. vid. idem Tom. V. Addit. ad L. 9. c. 4. ubi in Ord. ult. pr. Imp. Ferdinandus III. hujus solius ordinationis meminit d. pr. circ. fin. add. D. Maurit. d. l. th. 19. Secunda est Matthiæ Imperatoris, communicata Statibus mens Aug. Ann. 1614. & anno sequente in Conventu Norimberg. revisa, & non nulla ad marginem adjecta, quam exhibet Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 4. n. 34. Tertia denique durantibus Comitibus Ratisbonensibus Ann. 1654. jussu Imperatoris Ferdinandi III. conscripta, nec tamen ab omnibus Statibus approbata fuit, quia Statibus non ritè erat communicata, nec ipsorum Monita de super requisita vid. Capit. Ferd. III. Art. 44. & idè ejus dictatio, & solennis tractatio ad Comitiam proximam reservabatur vid. Limn. Tom. V. J. P. in Addit. ad L. 9. c. 4. in fin. Quoniam tamen Invictissimum nostrum Imperatorem Leopoldum Electores ad ejus observationem adstrinxerunt, donec aliter conveniretur, sanè hætenus approbata, & confirmata censerit debet, vid. Capit. Leop. Art. 41. Extat autem dict. ord. ult. Ferdinandi III. apud Limn. Tom. V. J. P. in Addit. ad L. 9. c. 4.

TH.

Supremum hujus Tribunalis Caput & Judex est ipse Imperator R. H. D. tit. I. verb. dessen oberstes Haupt und Richter Wir allein/und ein jeder Römischer Kaiser selbst ist: ab eoque solo id dependet vid. all. Declaratio Cæsar: apud Limn. d. I circ. fin. ibi: Weilen der Reichs HoffRath von Ihrer Kaiserlichen Majest. allein dependiret/und unterhalten wird/ neque illud, ut aliqui volunt vid. Wehn. Obl. Pract. voc. Hoff/ Moguntino Electori, tanquam ArchiCancellario, juramento adstringitur vid. Scharfchm. Addit. in Schütz vol. II. Ex. 2. th. 5. lt. A B. Vol. I Ex. 7 th. 13 lt. B. C. Præses plerumque Princeps vel Comes esse solet: de Ejus officio vid. R. H. D. tit. I. cui adjungitur Vice Præses. Si propter legitima impedimenta neuter horum adsit, Senior inter Assessores ex Ordine Equestri dirigit, & loco Præsidis munera expedit R. H. D. tit. I. §. da aber solcher. Assessorum numerus, sicut diu prorsus incertus & indefinitus fuit, ita tandem Ann. 1637. ad instantiam Statuum ad XIV. restrictus, uti in sæpe cit. Declar. Cæsar: verba sunt: Da erklären sich allerhöchst-gedacht Kaiserliche Majestät dahin/ daß sie neben den Präsidenten noch vierzehnen andere Personen aller Teutscher Nation ins künfftig zu Reichs HoffRäthen annehmen wollen. Qui numerus tamen postea per Ordinat. Ferdinandi III. tit. I. ad XVII. mox ad XX. Assessores auctus est, ut testatur D. Maurit. d. I. th. 8. Dividuntur in illos, qui sunt Equestris Ordinis, & Literatos, in die Ritter- und der Gelehrten Band. Illi, ad minimum dimidiam partem constituunt, plerumque superant: ubi quod ad ipsorum Præcedentiam inter se in Capitul. Leopold. Art. 40. notabile est, quod Impe-

Hujus Tribunalis Personæ.

Impe-

Imperator promittit, se ordinaturum, daß in Unſern Reichs-Hoff-Kriegs-und andern Rätthen auff den Ritterbäncken zwischen denen von Ritter-Stand / welche zu Schild und Helm/Ritter-und Stifftmäſſig geboren/ und denen Graffen und Herren / ſe in den Reichs-Collegiis keine Session oder Stimm haben/oder von ſolchen Häuſern entſproſſen und geböhren ſind / in der Raths-Session, dem alten Herkommen gemäß/kein Unterſcheid gehalten/ ſondern ein jeder nach Ordnung der angetretenen Raths-Dienſten / ohne einigen von Stands wegen unter ſelbigen ſuchenden Vorzug / verbleibe. His verò nimirum Literatis ad hoc munus evectis Patriciatus dignitatem adſcribit Schütz Vol. II. Ex. 2. th. 5. lit. H. De utrorumque denique præcedentia quoad alios Imperatoris Conſiliarios eſt text. in R. H. O. ult. tit. 1. verb. ſo iſt auch Unſer aller gnädigſter Befehl/ Will und Meinung/ daß Unſere Reichs Hoff Rätthe / ſampt oder ſonders / allen Rätthen von andern Unſern Mitteln (auſſerhalb geheimden Raths) in gleichem Stand vorgehen / und vor denſelben die præcedenz oder Oberſtelle haben ſollen. Erant olim omnes Aſſeſſores Pontificiæ Religionis, donec ad inſtantiam Statuum Auguſtanæ Confessionis ad dictorum in Inſtr. Pac. Cæſar. Succ. Art. 5. §. 20. conventum fuerit, aliquot Auguſtana Confessionis doctos & rerum Imperii peritos viros ex iis Imperii Circulis, ubi vel ſola Auguſtana Confessio, vel ſimul cum Catholica religione viget, adſciſcendos, eò quidem numero, ut, eveniente caſu, paritas judicantium ex utraque religione Aſſeſſorum obſervari poſſit. quod in Ord. ult. Ferd. III. tit. 1. repetitur, & ad ſex Aſſeſſores determinatur verb Sechs von Herren-Ritter-und Gelehrten Stands der Augſpurgiſchen Confession Verwandte etc. Non ſunt igitur numero omninò pares, ſi tamen

tamen inter diversæ religionis Status lis agitur, selecti æ-
 quali numero utriusque religionis Consilarii causam exa-
 minant, & definiunt. Quod utrum rectè observetur, &
 Augustanæ Confessioni addictis satis cautum sit? meritò
 dubites: vid. Schreiben an die Römische Käyserl. Maj.
 von gesamtten Evangelischen Chur-Fürsten und Stän-
 den zu gegenwärtigem Reichs-Tag gevollmächtigten
 Rätthen/Botschafften und Gesandten/die Bestellung
 des Käyserl. Reichs Hoff-Raths circa paritatem Reli-
 gionis betreffend; cui etiam à Cæsarea Majestate favora-
 biliter responsum vid. Schüz Vol. II. Ex. 2. Addit. ad th.
 s. lit. A. B.

TH. III.

DE Causis, quæ ad hoc Tribunal pertinent, textus est
 expressus in R. H. S. tit. 2. pr. In Unserm Reichs
 Hoff-Rath sollen alle und jede Sachen/das H. Römische
 Reich/desselben Hoheit/und Recht/Herrlichkeit/Ge-
 rechtigkeiten/Pfandschafft/Lösung/Regalien/Hohe
 und Niedere Lehen/Privilegien/Indult, Confirmation
 und anders/wie solches Namen haben mag/insonder-
 heit alle und jede Partey Sachen etc. außgefertiget wer-
 den. Hinc quærent DD. An omnes illæ causæ, de qui-
 bus Camera Imperialis jus dicit, in hoc etiam Judicio de-
 duci possint, ita ut ab initio in potestate sit agere volen-
 tium, actionem hîc vel illic intentare, ad eòque præventio-
 ni locus sit? seu, ut brevius dicam, An Judicium Aulicum
 cum Camera concurrentem Jurisdictionem habeat? Tra-
 ctat hanc quæstionem per aliquot paginas Limn. Tom. III.
 J. P. L. 9. c. 4. & in utriusque sententiæ fundamenta in-
 quirat, magnumque Doctorum numerum pro utraque al-
 legat, ac tandem decisionem, quam tamen facilem esse
 putat, argumenta exactè ponderanti relinquit. Sed quia

Causæ ad
 hoc Tri-
 bunal per-
 tinentes.

C

hac

hac de re multi textus, & inter hos imprimis evidens est in
 R. H. O. tit. 2. ibi: So wollen Wir auch / daß Unser
 Reichs Hoff Rath sonsten und in denen Fällen / darinnen
 Wir und Unsere Vorfahren am Reich Unserm Cam-
 mer-Gericht *concurrentem Jurisdictionem* zu
 mehrerer Beförderung der Parteyen / und Unserer
 Übertragung mitgetheilt / demselben seinen starcken
 Lauff lassen / und per avocationem causarum nicht ver-
 hindern / wenn nemlich solche Sachen allbereits daselbst
 durch aufgewürckte / und insinuirte citation anhängig
 gemacht worden etc. add. Capit. Leop. Art. 42. Res-
 fortè ita componenda & temperanda erit, ut dicamus, Ju-
 dicialium Aulicum concurrere in omnibus causis cum Ca-
 mera, vice versâ verò, Camera non in omnibus, sed tan-
 tum in aliquibus cum Judicialio Aulico concurrere, adeò ut
 hæ enunciationes reciprocæ quidem non sint, ita tamen
 conceptæ ambæ omninò veræ. Nimirum quædam cau-
 sæ ita ad Judicialium Aulicum pertinent, ut Camera nulla in
 illis sit Jurisdictio, adeòque nullus in his detur concursus,
 quales sunt, causæ feudales de Regalibus feudis, Ord. Cam.
 P. 2. tit. 7. Privilegiorum confirmationes, deque eorum va-
 liditate & invaliditate exortæ quæstiones. Ejus enim est
 interpretari, cujus est condere l. 43. de Vulg. & pup. Subst.
 l. 1. 2. & fin. C. de LL. c. 12. de Judic. quamvis de causis
 Privilegiorum, cum de substantia non dubitatur, sicut qui-
 vis ordinarius Judex, ita etiam Camera cognoscere possit
 vid. Gail. 1. Obs. 1. n. 7. & 13. Philipp. L. 1. Ecl. 21. Item legi-
 timatio naturalium l. 1. l. 3. ff. de Nat. Rest. Famæ restitu-
 tio, quia est de Reservatis Imperatoris: nec obst. R. N. zu
 Speyer Anno 1526. S. und wiewohl 6. Veniæ ætatis
 concessio, & id genus alia vid. D. Thom. Michaël. de S.
 Cæf.

Cæs. M. Cam. & Stat. Jurisd. th. 31. & 32. In quibus igitur causis hæc Judicia concurrent, præventio locum habet, ita ut coram eo causa peragenda, coram quo lis cœpta, quæ litis pendentia per ipsam citationem inducitur vid. R. S. D. tit. 2. & Capit. Leop. Art. 42. Struv. Ex. 46. th. 5. nec Imperator hoc impedire potest. dd. text.

T H. IV.

CÆterum causæ in genere ad hoc Tribunal pertinentes sunt vel civiles, eæque potissimum, vel feudales, quarum eæ, quæ Regalia feuda concernunt, privativè hûc spectant, ad cò ut nec tempore Interregni Vicarii de iis cognoscere queant vid. A. B. Art. 5. Ord. Cam. P. II. tit. 7. ubi tamen quæritur (1) An Pares Curia adhiberi debeant? & (2) An d. text. non solum ad petitorium, sed etiam ad possessorium extendendus sit? De utraque quæstione vide prolixè Disputantem Limn. Tom. III. J. P. L. 2. c. 9. n. 32. seqq. Hein. Ham. Tr. de Jur. Imp. Germ. contr. sent. 23. & 24. Reink. de Reg. Sec. & Ecc. L. I. clas. 4. c. 19. Heint. Stam. Tr. de Reserv. Imp. §. 39. Struv. Synt. J. F. c. ult. aph. 5. n. 2. ibique all. AA. Vel primæ instantiæ, vel appellationum. In his Summa appellabilis est 400. Imperialium Recess. Imp. Anno 1654. §. **Viertens solle** 112. vel spirituales & matrimoniales, quæ directè hûc non pertinent, quia requirunt Judicem Ecclesiasticum c. 2. & 3. de Judic. Reink. de Reg. Sec. & Ecc. L. III. clas. I. c. 10. n. 22. vel denique criminales, de quibus quidem quoad mediata Imperio subjectos notum est, quòd nec per viam simplicis querelæ, nec appellationis directè ad summa Judicia devolvantur vid. Ord. Cam. P. II. tit. 28. §. 5. Gail. I. obs. I. n. 27, quod Status Imperii verò & immediatos attinet vid. Knipsch. de Jur. & Priv. Civit. Imper. L. II. c. 33. n. 23. D. Myler, de Princip. & Stat. Imp. c. 20. n. 22, seqq. D.

Ulterior
Causarum
Distinctio.

Maurit. d. diff. th. 16. Notabile quid hinc occurrit ex veteri Republica Romana, quod Consules, penes quos tamen, exactis Regibus, summum in civitate jus erat, in caput civis Romani injussu populi animadvertere non potuerint l. 2. §. 16. de Orig. Jur. De his verò omnibus infra sub Tribunali Camerae & Austregarum ulterior differendi locus dabitur, Sect. IV. th. 6. & Sect. V. th. 4. Restant causae ad Pacem Religiosam spectantes, de quibus vid. Instr. Pac. Art. V. §. 20. v. 53. & 55. ibi: aut dijudicandis causis Ecclesiasticis vel Politicis inter Catholicæ & Augustanæ Confessionis Status &c. add. R. H. D. Ferdinandi III. tit. 1. ibi: thun auch hiermit befehlen.

TH. V.

Processus
Judicia-
rius.

Processum Judicarium quod concernit, Ordinatio Camerae Imperialis etiam in Judicio Aulico observari debet per omnia Instr. Pac. Art. V. §. 20. v. quoad processum 54. celerior tamen non nihil & expeditior est, quia solennia ad ipsam Processus substantiam inutilia plerumque rescindi solent, uti ex Ordinatione ipsa certiores reddimur, ubi hæc verba reperiuntur: **Darauff dann Unsere Reichs Hoff Rätthe ein sonderliches Auffmercken haben/ und so viel möglich Unsers Käyserlichen Cammer- Gerichts Ordnungen/ und in allen Sachen gewöhnlichen Proceß/ Termin/ und Solennitäten gebrauchen / insonderheit aber in allen Processen keine substantialia auflassen/ jedoch auch allen überflus und Berzüglichkeiten abschneiden / die gegebene Termin ohne erhebliche Ursachen nicht erstrecken/ und in allen / so viel die Substantz eines gerichtlichen Proceß anlangt / sonderlich da ein unwiederbringliches Präjudiz zu befahren/ von der Ordnung / wie sie im Käyserlichen Cammer- Gericht eingeführt/ und verbessert werden möchte / in sub-**
stant-

stantialibus requisitis processus nicht abweichen sollen; hingegen wollen Wir sie an andere unnöthige Gerichts solennia, dadurch dem Hauptwerk / und genugsamer Erkündigung der Wahrheit nichts zu oder abgehet / keines wegs verbunden / sondern vielmehr auff den gemeinen Nutzen / und Beförderung der heilsamen Justiz gewiesen und verpflichtet haben vid. R. H. O. tit. 2.

TH. VI.

Sicut olim hujus Tribunalis locus incertus, & cum Aula Locus.
 Cæsarea ambulatorius erat; ita eam etiamnum sequitur vid. R. H. O. tit. 1. §. auch alle etc. Speid. voc. Reichs Hoff Rath. Cum ergo Imperator hodie Viennæ resideat, hoc Judicium etiam merito ibidem exercetur. Sane novimus, durante nuperrimâ Viennæ obsessione, cum propter præsentissimum periculum Imperator, primùm Lincium, deinde Paravium fecederet, illud etiam ipsum secutum esse. Unde in citationibus, quibus partes eò vocantur, inserta leguntur hæc: an Unsern Kaysertlichen Hoff / was Enden derselbe alsdann seyn wird. Si Imperator fatis concedat, Camerae quidem Imperialis Judicium nihilominus processus decernit, ac audientias celebrat: Processus tamen illi non obsignantur, nec expediuntur, sed ad Cancellariam Moguntinam mittuntur, ubi tamdiu asservantur, donec Sigillum Dnn. Vicariorum, quorum nomine expediuntur, transmittatur vid. Roding. Pand. Cam. L. 1. tit. 3. §. 3. At in hoc Judicio, defuncto Cæsare, acta statim omnia obsignantur; interea Vicariorum quilibet in locis subjectis Judicium peculiare erigit, eorumque Judiciorum acta, electo novo Imperatore, transmittuntur vid. D. Maur. d. l. th. 27.

TH. VII.

Visitatio.

Visitatio hujus Judicii fit per Electorem Moguntinum toties, quoties opus fuerit vid. Instr. Pac. Art. V. §. 20. v. 55. ubi tamen quæ circa eam observanda sint, in proxima Comititia rejiciuntur expedienda add. Capit. Leop. Art. 42. Dependet etiam ab Electore Moguntino tanquam Archicancellario per Germaniam totius Cancellariæ Constitutio & Ordinatio, nec Imperator ipsi in hac præjudicabit vid. d. Capit. Leop. Art. 40.

TH. VIII.

Supplicatio à sententia in hoc Tribunali lata.

Denique latam sententiam sequuntur nonnunquam Remedia suspensiva; quibus ne litigantes prorsus destituantur, loco Revisionis in Camera usitata licitum est parti gravatæ, à sententia in Judicio Auilico lata ad Cæsaream Majestatem supplicare, ut acta judicialia denuò, adhibitis aliis gravitati negotii paribus, neutrique partium addictis, ex utraque religione æquali numero, Consiliariis, & qui concipiendæ & ferendæ prioris sententiæ non interfuerint, aut certè Referentium aut Correferentium partes non sustinuerint, revideantur; liberumque est suæ Majestati in causis majoribus, & unde tumultus in Imperio timeri possent, insuper etiam quorundam utriusque religionis Electorum & Principum sententias & Vota requirere vid. Instr. Pac. Art. V. §. 20. quoad processum 54. quod confirmatur etiam in Capit. Leop. Art. 42. Et quamquam in utroque loco revisionis tantum mentio fiat, Syndicatus tamen non excluditur, tum quod is in Camera locum habeat, cum qua in dubio hoc judicium comparatur, tum quòd in ipsa Ordinatione tit. 6. ibi: *Dasern sich nun ein oder ander Theil durch die am Kånserlichen Hoffe gefällte Urtheil gravirt zu seyn vermeinet / und daher entweder per viam nullitatis, Syndicatus, restitutionis in*
intc.

integrum &c. ac præterea in Extractu Protoc. Ratisbon. d. 26. Aug. Ann. 1665, recensetur vid. Schütz Vol. II. Ex. 2. th. 5. Addit. lit. A, B. Notandum denique est, quòd hoc Judicium causas, antequam definiantur, & executioni dentur, cum Cæsare ejusque Secretiori Concilio communicare soleat, ut prius ad rationem Status examinentur. Quod interdum propter metum armorum aliasque circumstantias necessarium, vel saltem salutare esse potest, Status tamen id vix approbant vid. Capit. Leop. Art. 42. Schütz Addit. d. I.

SECTIO IV. *continens*

Tribunal seu Judicium Camera Imperialis.

TH. I.

Secundum primi Ordinis in Imperio Tribunal est Camera Imperialis, das Kaiserliche und des Reichs Cammer-Gericht / ab Imperatore & Statibus saluberrimè institutum. Cum enim olim litigantes Cæsarem ejusque Curiam magnis sumtibus sequi tenerentur, Imperatorque hujusmodi controversiis privatorum decidendis implicitus, publicis Imperii Curis minus incumbere posset, è re totius Imperii fore existimatum est, Imperiale Prætorium instituere, in quo de causis litigantium cognosceretur vid. D. Michaël. de SS. Cæs. Maj. Cam. & Stat. Jdict. concl. 33. Hoc autem Judicium Ann. 1495. ultimo Octob. in publico WORMATIÆ indicto Conventu, à Maximiliano I. tum temporis Rege Romanorum cum Statuum consensu constitutum, & eodem anno Præsente Imperatore Francofurti introductum, ac 3. Nov. prima Judi-

Origo &
Variæ Or-
dinationes.

Judicialis Audientia celebrata fuit vid. Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 2. n. 4. 5. Prima Ordinatio & leges ipsi in dicto Conventu præscriptæ, quæ deinceps in variis Comitibus aut interpretatione extensæ, aut aliis super additis auctæ, aut renovatæ, aut ex parte revocatæ fuerunt, vid. **Cammergerichts Ordnung zu Augspurg** Ann. 1500. **zu Constanz** A. 1507. **zu Regenspurg** A. eodem, **zu Worms** A. 1517. **zu Worms** A. 1521. **zu Nürnberg** A. 1523. **zu Spener** A. 1531. **zu Spener** A. 1533. **zu Worms** A. 1538. donec in Comitibus A. 1555. Augustæ Vindelicorum celebratis prodierit perfecta illa, ac in tres partes divisa Ordinatio, quæ etiamnum observatur, nisi quòd & hæc in aliquibus per **Recess.** A. 1570. A. 1594. ac denique novissimum A. 1654. nonnihil correctæ est. Vidimus quidem aliam adhuc Conceptionem Ordinationis Camerae, **Concept der Cammergerichts Ordnung** / ab ipsa Camera jussu Imperatoris & Statuum Ann. 1613. adornatam: verùm hæc nondum publici juris facta, sed ejus confirmatio & revisio in præsentia Comitibus reservata est vid. **Recess.** Imp. N. An. 1654. **S. das begriffene I 34.**

TH. II.

Hujus Tribunalis Personæ.

Personæ hujus Judicii sunt [I] **Judex Camerae, der Cammer Richter** / qui ab Imperatore, vel in Eius absentia Rege Romanorum constituitur. Notanda autem veniunt ejus requisita & qualitates, nimirum sit Germanus, juris & rerum Imperii peritus, Princeps Secularis vel Ecclesiasticus, ille tamen præferendus, vel ad minimum Comes aut Baro, non hæreticus, sed vel Catholicæ, vel Augustanæ Confessionis religioni addictus vid. **Ord. Cam. P. I. tit. I. §. I. & tit. 3. §. I. & ult.** Eius officium tum in genere, tum in Senatu, tum etiam in Audientiis judicialibus latè & perspicuè describitur in **Ord. Cam. P. I. tit. 9. 10. & II.** &, ut verbò

verbò dicam, in eo consistit, ut, sicut Caput est Judicii, cui tam Assessores, quàm reliquæ Judicii personæ honorem, æstimationem, ac in omnibus negotiis obsequium cum debita reverentia exhibere ac præstare tenentur: ita sedulo curet, ut omnia tam quoad processum, quàm reliqua, ad præscriptas leges & Ordinationem fiant ac dirigantur. Salarium pro personæ qualitate variat: Si Comes vel Baro fuerit, duo millia florenorum sufficiunt, si Princeps, non æquè vid. Ord. Cam. P. I. tit. 43. quod tamen postmodum ad summam 4400. Imperialium auctum est vid. Recess. Imp. Ann. 1654. §. **Dieweil auch II.** Post Judicem (2.) Præsides Comites vel Barones, qui etiam in ejus absentia aut legitimis impedimentis Judicis vices gerunt. Juxta Ordinationem quidem Camerae duo, juxta Instrumentum Pacis verò quatuor, quorum duo Augustanæ Confessionis addicti, à sola tamen Cæsarea Majestate constituendi vid. Instr. Pac. Art. V. §. 20. Qui numerus quaternarius tamen haud dubiè respicit quinquaginta Assessores, qui ibidem requiruntur, ad eò, ut donec hi deficiunt, nec ille præcisè complendus sit. Videmus certè hodiè in tam parvo Assessorum numero duos tantùm Præsides, utriusque tamen religionis, adesse. Salarium hodiè est 1371. Imperialium vid. R. I. Ann. 1654. §. **Dieweil auch II.** (3.) Assessores, **Beisitzer oder Urtheiler** / qui pro dimidia parte ex Equestri, ac pro altera parte ex Literatorum Ordine esse debent Ord. Cam. P. I. tit. I. Primò tantùm sedecim erant vid. Cam. Ord. zu **Worms** A. 1495. tit. I. qui numerus diversis vicibus auctus, tandem in Instr. Pac. d. I. ad L. excrevit, & ita confirmatus est in R. I. Ann. 1654. §. den numerum 29. qui tamen hætenus nunquam completus extitit, ut jam dictum, de qua re multæ sunt multorum, imo ipsius Camerae, querelæ vid. **des Cammer-Gerichts**

D

richts

richts zu Speyer Memorial an den Reichs Convent zu
 Regensburg die Ersetzung der noch vacirenden Came-
 ral Stellen / wie auch den bedürffrigen Unterhalt be-
 treffend; datum Speyer den 26. Apr. 6. Maj. Anno 1673.
 quod exhibetur in Schüz Vol. II. Ex. 2. Addit. ad th. 7.
 lit. C. Causa hujus rei ponitur in sumtibus & Collectis
 ad sustentationem necessariis, cui, ut remediretur, in R. I.
 noviss. 1654. §. und zwar 9. & seqq. satis provisum est,
 quomodo antiquus contribuendi modus pro cujusque
 Status contingenti juxta veteris Camerae Matriculae pro-
 portionem adaugendus, & contra morosos executio insti-
 tuenda sit, add. Project der erhöheten Cammer Matricul
 apud Schüz Vol. II. Ex. 2. Addit. ad th. 7. lit. C. Quid
 verò obstat, quò minus id fiat, præsertim, cum omnium Cu-
 rialium Spirensium Salaria, juxta dict. Recess. constitu-
 tionem & augmentum calculata, collectim non excedant
 Summam 62925. Imperialium, quæ inter tot Imperii Cir-
 culos distributa, sanè neminem supra modum gravaret, ac
 insuper piæ hujus causæ, & rei in Imperio non minus salu-
 taris, quàm necessariæ favor apud omnes multum valere
 deberet, meum non est judicare vel inquirere, potest ta-
 men, si libet, videri Author quidam anonymus Memora-
 bili secundo de Justitia Imperiali c. 2. Cæterùm Assesso-
 rum qualitates describuntur in Ord. Cam. P. I. tit. 3. & Re-
 cess. Imp. Ann. 1654. §. Sintemahl aber 28. ubi additur,
 daß nicht so stark auff das studium quinquennale auff
 Teutschen Universitäten / sondern auff die qualitäten /
 Geschicklichkeit und Experienz gesehen werden solle.
 Officium in Ord. Cam. d. P. tit. 13. & 14. ex quo textu d.
 tit. 13. ad illam quæstionem, utrum secundum leges, an ve-
 rò præter leges, secundum aliquam æquitatis rationem in
 ipsis legibus non fundatam, judicandum sit? notanda sunt
 verba

verba sequentia: Die Besizer sollen in kein Sach / sie
 sey so gering als sie immer wolle / allein auff ihr Gutbe-
 duncken / oder eines jeden erwogen Billigkeit / oder eigen
 fürgenommen / und nicht dem Rechten gemäß / infor-
 mirten Gewissen / sondern auff des Reichs gemeine
 Recht / Abschied / und auffgerichteten Frieden / und erba-
 re Ländische Ordnungen etc. nach vermög und auß-
 weisung ihres Endes Urtheil fassen und außsprechen /
 conf. l. 12. pr. qui & à quib. manumiss. l. Petr. 2. v. 18. junct.
 Act. 4. v. 19. & c. 5. v. 29. Præsentatio Ord. Cam. d. P. I. t. 1. 2.
 & 4. Recess. l. Ann. 1654. §. die Ersez- und Bestellung 22.
 seqq Schema verò præsentationū in d. Comitii nondum
 conventum, sed reservatum fuit d. R. I. §. notandum 30.
 Quod ad paritatem religionis in Instr. Pacis Art. V. §. 20.
 ita decisum legitur, quòd Catholici numero Binario supe-
 rent, quippe qui XXVI. Assessores præsentant, computa-
 tis duobus, Imperatoris præsentationi reservatis, Augusta-
 næ verò Confessionis Status XXIV. Et hæ sunt Personæ
 hujus Tribunalis Principales: Minores sunt Director Can-
 cellariæ [quæ tota ab Electore Moguntino tanquam Im-
 perii ArchiCancellario per Germaniam constituitur vid.
 Ord. Cam. P. I. tit. 26. & sustentatur d. P. I. tit. 44.] Præ-
 fectus Tabellariorum, Generalis Fiscalis, Advocatus fisci:
 mediæ; Secretarii, Protonotarii, Notarii, Lectores, Nota-
 rius fisci, Quæstor, Ingrossistæ, Capistæ; infimæ: Pedelli,
 Minister Cancellariæ, Nuntii Equites & Pedites, de quibus
 singulis vid. Ord. Cam. P. I. ferè per tot.

TH. III.

Proximum est, de summi hujus Tribunalis Jurisdictione
 disquirere; quæ ipsi concessa est universalis in omnes
 Imperii cives tam mediatos, quàm immediatos; In illos
 potissimum in appellationum Ord. Cam. P. II. tit. 28. In

Jurisdic-
 tio.

*X. Idem cum semetipso absurde concurrere dicitur: Concurry n. e. duoru ut plurimum
At jurisdictio Imperatoris & Camera / idem e. cum hac absurde concurrere dicitur.
2. m. 2. idem non numero, s. specie ut genere.
X. Quibus Imperator se abdicavit, in his cum Camera non gcurrit. At Imperator in pleriq. se a
jurisdictione abdicavit. Et in illis (28) cum Camera non gcurrit. x*

hos simplicis querelæ causis, salvis tamen Austregarum
privilegiis Ord. Cam. P. II. tit. I. Tres verò imprimis hîc
2.1. occurrunt quæstiones [1] An Camera cum Imperatore
& Judicio Aulico concurrentem habeat Jurisdictionem?
Aff. pro cujus decisione, vid. quæ supra sub Trib. Aul. Sect. 3.
§. 3. dicta sunt & add. hîc Ord. Cam. P. II. tit. 35. Limn.
Tom. III. J. P. L. 9. c. 2. n. 60. seqq. Schütz Vol. II. Ex. II.
2. th. 7. lit. B. [2.] Utrum Jurisdictionem suam à solo Impe-
ratore, an verò ab Imperatore & Statibus conjunctim ha-
beat? Posterius affirmat D. Limn. J. P. L. 9. c. 2. n. 52. seqq.
cujus rationes hæ ferè sunt: quòd Camera constituta sit ab
Imperatore & Statibus simul R. I. Anno 1541. §. und damit
außerhalb 31. quòd Ordinationes Camerae ab Impera-
tore conjunctim cum Statibus factæ sint R. I. Anno 1570.
§. Weiters 42. quòd revisio Camerae & sententiarum
ibilateralum Statibus competat Ord. Cam. P. III. tit. 53. quòd
Camerae ab Imperatore & Statibus mandetur Reform.
Cam. Anno 1531. in fin. &c. vid. Limn. d. I. Alii contra
negant, ut Pauermeist. de Jdict. Imp. L. 2. c. 6. Speid. voc.
Cammergericht. D. Schütz Vol. II. Ex. 2. th. 6. lit. D. ibi-
que Addit. his ferè fundamentis innixi: quòd Decreta
Cameralia sub nomine & Sigillo Imperatoris expediantur
Ord. Cam. P. III. tit. 12. §. und so solche 5. quòd omnes
Camerae Officiales in Cæsaris verba jurent Ord. Cam. P. I.
tit. 57. seqq. quòd Imperator Camerae Judices & Asses-
sores puniat Ord. Cam. P. III. tit. 53. §. ob sich aber 6. vid. plu-
ra argumenta & ad contraria responsiones apud d. AA.
Alii denique distinguunt inter Institutionem Camerae, ex-
pediendæq; Jurisdictionis modum vel rationem, & ipsam
Jurisdictionem seu reddendi juris potestatem: Illam à
communi Cæsaris & Ordinum consensu procedere, hanc
verò à sola Cæsarea Majestate promanare asserunt vid.
Lam.

x m. Reservatio in uno e abdicatio in alio. At Imperator in cau fracta paci, religioni & feudoru regaliu
citra ullam pventionem, sibi reservavit jurisdictione: Ordin. Camer. par. 2. tit. 7. 8. 27. E. in aliq a

jurisdictione se abdicavit, id in eu abdicative / privative gferit. At Imperator Camera impali
jurisdictione p viam gtractu (29) gtulit: Ordin. Cam. par. 3. tit. ult. s. solist. ut dicitur, vno vno

Lampad. de R. R. G. P. 3. c. 16. Mihi quæ sententia pla-
ceat in re tam spinosa, & tanti præjudicii propter ingenii
infantiam dicere supersedeo, quærenti tamen ex me in
ipso conflictu non deero. Denique [3] utrum Camera
Jurisdictio Ordinaria sit, an delegata? Ordinariam esse pu-
to cū communi DD. calculo, terminis tamen probè intel-
lectis, quia hæc jurisdictio fundata est in perpetua Imperii
lege, Ordinatione, qualis semper ordinaria, nec obst. l. 3.
ff. de eo cui mand. est Jdict. simile quid dari potest ex Jure
Civili in Præfecto Prætorio: Rationes plures pro hac sen-
tentia stabilienda, & ad contrarias responsiones vid. apud
Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 2. n. 56. seqq. Mynf. Conf. 24.
n. 1. seq. Pauermeist. de Jdict. Imp. l. 2. c. 6. n. 31. Reink.
de R. S. & E. L. 2. clas. 2. c. 14. n. 14. Schütz de St. R. R. Vol.
II. Ex. 2. th. 7. lit. B. Gail. 1. obs. 33. n. 1. & obs. 41. n. 5.

TH. IV.

CONsideratâ Jurisdictione, ipsæ causæ, quæ in hoc
Tribunali tractantur, videndæ sunt, quas melioris me-
thodi gratiâ primò in genere distinguere placet in eas,
quæ per viam simplicis querelæ, aliàs prima instantia dici-
tur, vel per appellationem seu secundam instantiam, ad
hoc Judicium deferuntur. In prima instantia rursus vel
ratione personarum, vel ratione causarum ejus Jurisdictio
fundata est. Reorum igitur (quorum forum actor regu-
lariter sequi tenetur l. 2. C. de Jdict. omn. Judic. l. fin. C. u-
bi in rem act.) ratione habitâ, rectè in Camera Imperiali
conveniuntur, qui Imperio immediatè subjecti sunt, nisi
vel publicâ, legibus scil. Ordinationis, **Austräge der Ord-
nung** Ord. Cam. P. II. tit. 27. vel privatâ conventionem,
constitutos Judices, **Gewisführte Austräge** Ord. Cam.
P. II. tit. 2. pr. habuerint, vel Imperatoris privilegiò, vel
alio modo ex Jurisdictione Camerali exempti fuerint. Pri-
mas

Causæ.

Primæ In-
stantiæ.

mas enim Instantias Camera strictè observare tenetur R. l. Anno 1654. §. benebens 105. nisi scil. Justitia protrahatur vel denegetur Ord. Cam. P. 2. tit. 1. §. 2. Si tamen unus Correeorum privilegio Austregarum gaudeat, alter verò non, ob causæ connexitatem ambo in supremo Tribunali conveniendi sunt l. 5. C. A. b. Tut. Ord. Cam. P. II. tit. 27. Ratione causarum Jurisdictio Camerae in prima instantia fundata est, quando ipsum factum ita est qualificatum, ut ex sua natura ejus cognitio & decisio ad suprema Imperii Judicia pertineat, cessantibus omnibus primæ instantiæ privilegiis: Sequentia autem ferè earum causarum genera recensentur: Causæ fractæ pacis publicæ tam religiose, quàm profanæ; causæ fiscales, causæ litigiosæ possessionis, causæ Pignorationum, causæ Arrestorum, causæ Mandatorum S. C. causæ relaxationis juramenti ad effectum agendi, causæ L. diffamari, causæ denegatæ & protractæ justitiæ, causæ violati privilegii Cæsarei, Examen testium ad perpetuam rei memoriam, causæ denique omnes, quæ propter cohærentiam & continentiam dividi non possunt, de quibus singulis vid. Ord. Cam. P. 2. à tit. 9. usque ad tit. 27. Roding. Pand. Cam. P. I. tit. 6. seqq. D. Michaël. de SS. Cæs. Maj. Cam. & Stat. Jdict. concl. 37. Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 2. n. III. seqq. Schüz de St. R. R. Vol. II. Ex 2. th. 7. lit. B. Ab hæctenus dictis tamen excipiuntur causæ, quæ ad Judicium Aulicum privativè, & exclusâ Camerae, pertinent vid. supra sub Trib. Aul. Sect. III. th. 3.

TH. V.

Secundæ
Instantiæ
seu Provo-
cationis,

DE prima instantia dictum: nunc ad secundam provocationis, quando nimirum quis inferioris Judicis sententiâ, aliòve factò gravatus Camerae decisioni causam legitime committit l. 1. pr. ff. de App. l. 32. C. cod. Ord. Cam.

P. II.

P. II. tit: Von Sachen / so in der andern Instanz durch Appellation an das Käyserl. Cammer-Gericht erwachsen und gehören 28. Tria autem hinc potissimum præter ipsa Appellationis solennia requiruntur: (1.) ut appellatio fiat gradatim, non per saltus, Judice scil. intermediò præterito Ord. Cam. P. II. tit. 29. §. 1. Exceptiones vid. apud Roding. Pand. Cam. P. I. tit. 20. §. 6. seqq. (2.) ut summa litis sit appellabilis, quæ summa juxta ipsam Ord. Cam. erat 50. florenorum sortis P. 2. tit. 28. §. 4. sed postmodum aucta, donec tandem 400. Imperialium constituta fuerit per R. I. Anno 1654. §. **Viertens** 112. Aliud tamen est in rebus, quæ non sunt certæ æstimationis, ut jura, servitutes, annui redditus & similia, in quibus dicta quantitas attendi nequit Ord. Cam. P. II. tit. 28. §. 4. sed secundum dict. §. **Viertens** 112. sedecim Imperiales reddituum summam appellabilem faciunt. Si igitur summa non est appellabilis, tunc Revisio actorum à Judice sententiæ, aut alicubi recepta Leuteratio & Oberleuteratio, vel transmissio ad Collegium Juridicum, peti potest d. R. I. §. **doch mit diesem Zusatz** 113. Quod si denegeretur, Mandatum de concedenda revisione, vel de non impediendo uti jure constitutionum Imperii in Camera impetrari potest. (3.) Ne fiat contra privilegia Statuum & Judicis à quo Ord. Cam. P. II. tit. 28. §. 1. d. R. I. §. **Drittens** sollen 111. de quibus infra pluribus agetur Sect. VIII. §. 5.

TH. VI.

DEinde causæ sunt vel civiles, vel criminales, vel Ecclesiasticæ seu spirituales, vel feudales. Hactenus dicta omninò vera sunt de causis civilibus, adeòque has relinquo. De reliquis verò specialiter porrò nonnulla observari debent, & quidem de causis criminalibus, quòd de illis sit textus in Ord. Cam. P. II. tit. 28. §. 5. ibi: **nachdem auch**

Ulterior
Causarum
Distin-
ctio.

auch dem hergebrachten alten Gebrauch im H. Reich zuwider / daß in peinlichen Sachen appellation zugelassen werden solle / ordnen und wollen Wir / daß hinfürter in peinlichen Sachen / die Leibs Straff auff ihnen tragen / am Kaiserlichen Cammer-Gericht keine appellation angenommen / sondern angeregtem Gebrauch nach gehalten werde. Per causas autem criminales capitales hic intelliguntur vid. Gail. i. Obs. i. n. 27. Myns. 4. Obs. 41. ergo si ad pœnam pecuniariam agatur, secus erit. Excipitur tamen, quando ratione nullitatis principaliter intentandæ processus in Camera [dummodo Judex à quo immediate imperio subjectus sit] petuntur, quò casu, nullitate processus cognitâ, causa principalis ad eundem Judicem remittitur, eique, ut legitime secundum jura procedat, injungitur vid. Gail. i. obs. i. n. 27. & seq. vid. Ord. Cam. d. l. ibi: **doch da sich jemand.** Cum autem d. text. de appellationis instantia loquatur, non convenit inter DD. an etiam in prima instantia criminalis Jurisdictio denegetur Camerae, quando scil. Jus Austregarum cessat: Ipsi non denegandam esse statuit Petr. Frid. Miñd. L. i. de Proc. Extrah. c. 9. ab multis rationes; Rutg. Roland. de Commiss. P. I. L. 2. c. 3. contrarium defendit, & ad adversaria argumenta respondet, cujus etiam sententia in praxi recepta, & verior est, vid. Gail. i. obs. i. n. 27. additis tamen limitationibus, quas habet Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 2. n. 180. seqq. qualis est in crimine fractæ pacis publicæ. Quo etiam pertinet text. Ord. Cam. P. i. tit. 50. §. ult. de crimine à persona Camerali commisso agens. In Causis Spiritualibus seu ecclesiasticis [quæ autem tales sint, quæque earum exempla, declarat latè & eleganter Carpz. Jurisp. Consist. Lib. 3. tit. 1. d. 2. add. Ziegl. ad Inst. Lancell. tit. de Jud. §. 2. p. 643.] Camerae, utpote Judicio seculari,

lari, nullam esse Jurisdictionem, generaliter obtinuit c. 2.
 3. 4 & 5. de Judic. c. 1. 2. 12. de for. comp. c. pen. de ord.
 cogn. clem. unic. de caus. prop. & poss. Myns. 1. obs. 100.
 Speid. voc. **Cammer-Gericht**. Gail. 1. obs. 38. n. 1. Diver-
 sa de praxi verò est causa usurarum, per R. I. Anno 1530. &
 anno 1548. tit. **Von wucherlichen Contracten** / ubi Ca-
 meræ mandatur, daß sie die wucherlichen Contracten un-
 würdig / kraftlos und unbindig erklären solle: Absolu-
 tionis juramenti ad effectum agendi: item quando in cau-
 sis ecclesiasticis de facto quæstio incidit: unde in possesso-
 rio, [non tamen adipiscendæ, rationem dant Canonistæ,
 quia auctor in hoc sine titulo canonico non possit obtine-
 re, & propterea plus habeat spiritualitatis, quàm tempo-
 ralitatis Heinr. ab Alex. ad tit. X. de Judic. n. 11.] de deci-
 mis, de jure patronatus, rectè pronunciat vid. D. Michaël.
 de SS. Cæs. Maj. Cam. & Stat. Jdict. th. 39 seq. Limn. Tom.
 III. L. 9. c. 2. n. 192. seqq. add. Gail. 1. obs. 38. n. 2. seqq.
 Sprenger. Inst. Jur. Publ. pag. 61. Mynsing 1. obs. 67. n. 2.
 Ad Ecclesiasticas causas etiam pertinent matrimoniales
 c. gaudemus 8. de divort. quare de his idem erit dicen-
 dum, cæque ferè limitationes admittendæ, ac ideò etiam
 de quæstionibus matrimonialibus meri facti, nullitate
 processus, incidenti matrimonii jure &c. in Camera rectè
 disceptatur vid. D. Michæl. d. 1. th. 42. Limn. d. 1 n. 186.
 seqq. **Schüz** de Stat. R. R. Vol. 2. Ex. 2. th. 7. lit. B. circa
 fin. ibique all. AA. De quæstione, ubinam ergo Status in
 matrimonialibus conveniendi sint? vid. inf. Sect. V. Trib.
 Austr. th. 4. Denique quod ad Causas feudales; De feudis
 regalibus dubium non est, quin ad Camera non perti-
 neant per text. expr. in Ord. Cam. P. II. tit. 7. vid. supra sub
 Trib. Aul. Sect. III. th. 4. Sed de minoribus Imperii feu-
 dis non convenit, utrum ab eorum cognitione excludatur
 E Camera,

Camera, an verò cum Imperatore concurrat? posterius tenet Gail. i. obs. 29. ubi refert, ad propositam hac de re quæstionem à Camera ita fuisse conclusum ex ratione, quia feuda regalia expressè sint excepta, ergò in casibus non exceptis stetur dispositioni juris communis, hancque sententiam præjudiciis dicit confirmatam; cum quo consentiunt multi; alii tamen contrarium defendunt multis argumentis, additis ad contrarias rationes & allegata præjudicia responsionibus, ut videre est apud Limn. d. L. 9. c. 2. n. 166. seqq. & Schütz d. Vol. II. Ex. 2. th. 7. lit. B. qui ambo nihil certi definiunt, quare non miraberis, si meum quoque judicium, utpote nimis immaturum, suspendero.

TH. VII.

Processus
Judicialis.

DE Processu, qui in summo hoc Tribunali observatur, verba facere supersedeo, tum quia hoc argumentum tam amplam trahit disputandi materiam, ut vel mei propositi finem, & hujus dissertationis terminos transgredi necesse haberem, vel ea omnia breviter comprehendere volens, nihil proficerem, tum etiam, quod is & in ipsa Ord. P. 3. per tot. ac hanc in nonnullis emendante R. I. novissimo Ann. 1654. satis descriptus, & à tot doctissimis viris hætenus integris Voluminibus luculenter explicatus est.

TH. VIII.

Locus.

SEdem hoc Judicium ab initio non habuit certam, sed hæc Maximiliani I. tempore regula tantum erat, ut loco haberetur commodo *E. S. D. zu Worms* anno 1495. tit. *Wo das Cammer-Gericht gehalten werden solle*. Postea tamen eam fixam accepit in Comitibus Augustanis Statuum consensu & quidem Spiræ R. A. anno 1530. *S. da zu meinen und wollen Wir 83.* quod reperitur in Ord. Cam. P. 2. tit 34. hæc additâ ratione, quòd hætenus viri docti

docti profectioris ætatis munera Cameralia vel evitave-
rint subeunda, vel gesta deposuerint, propter loci incerti-
tudinem & mutationem. Potest tamen fieri hujus Judicii
translatio, si prægnans ratio id suadeat, qualis est tumul-
tus bellicus, vel contagiosa lues, & Imperatoris ac Statuum
accedat consensus Ord. Cam. d. tit. 24. Sic propter arma
Gallica anno 1674. meditabatur abitum, nisi partes neu-
trales à Turenno & Rege Galliarum obtinuisset.

TH. IX.

DEnique, ut Camerae Judicium firmiter consisteret, vitia
emergentia corrigerentur, & litigantes, qui se grava-
tos putarent, haberent remedium, quo iniquum ad æ-
quum reduci possit, constituta est Visitatio Camerae, &
huic cohærens Actorum Judicialium Revisio. De Visi-
tatione textus est in Ord. Cam. P. I. tit. 50. ibi: Fürter und
zu mehrerer Beständigkeit dieses Cammer Gerichts /
ordnen / setzen und wollen wir / daß fürter Jährlich das
Cammer-Gericht durch der Käyserl. Majest. oder Jhr.
Liebd. und Käyserl. Majest. abwesens / Unser / als Kö-
niglichen Königs / auch Churfürsten / Fürsten und Stän-
de verordneten Commissarien und Råthen alle Jahr
den 1. May / an dem Ort / da es gehalten / visitirt werden
solle etc. Visitatorum itaque munus est, Cæsaris nomine
omnes personas Camerales, corruptelasque ac defectus
Judicii cognoscere, atque corrigenda corrigere. Disponi-
tur autem in d. text. quòd in hac annua Visitatione Prin-
ceps quidam, quem ordo tangit, ipse adesse debeat, sin ve-
rò ipse propter valetudinem nequeat, alium in persona
Principem substituat: quòd tamen hodiè Principum vo-
luntati relictum vid. R. I. Nov. anno 1654. §. Wie nun
diß 128. In revisione verò nec olim aliquis Princeps in
persona adesse tenebatur, sed Status viros prudentes &

Hujus
Tribuna-
lis Visita-
tio.

huic rei sufficientes mittunt d. text. ibi: **und im Fall/das**
neben der Visitation &c.

Actorum
Judicialiū
Revisio.

De Revisione loquitur Ord. Cam. P. 3. tit. 53. Nimirum qui se Camerae sententiā gravatum putat, adeoque vel syndicatus, vel simplicis Revisionis remedio uti vult, is intra quatuor à lata sententiā menses (olim juxta Ord. Cam. d. tit. 53. tantum duo, & juxta R. I. anno 1557. **S. wie wohl ferner 23.** tres menses erant) Archi-Episcopo Moguntino, tanquam Imperii Archi-Cancellario, scriptis id significat; qui postmodum Imperatorem, Statusque, quos ordo illo anno ad visitationem vocat, congruo tempore certiores reddit; ut hi, unà cum Commissariis Imperatoris, suos etiam Consiliarios ad acta revidenda mittere possint. Quando causa ipsum Electorem Moguntinum concernit, ab Electore Trevirensi revisio est petenda vid. R. I. anno 1594. **S. als uns auch 99.** Terminus verò ille quatuor mensium semper est præjudicialis, ita, ut illò neglectò, quis non amplius audiatur R. I. anno 1654. **S. In fällen da 125.** ad exemplum decendii in appellatione auth. hodie C. de Appell. Ord. Cam. P. 2. tit. 29. Qui itaq; revisionem petit, in traditum quadrimestre sub pœna desertionis eam Camerae insinuare, gravamina summariter exhibere, & tam ipsemet, quam ejus Advocatus juramentum revisorium præstare tenetur vid. R. Deput. anno 1600. **S. ob wohl hierbey 158.** R. I. anno 1654. d. **S. In fällen 125.** Debet insuper aliquam pecuniæ summam, quam Revisores, inspectâ personâ & causâ, determinant, deponere, aut datis fidejussoribus vel pignoribus de ea idonée cavere, quæ fisco Imperiali, si succumbat, applicatur d. tit. 53. **S. und da mit 2.** pauperes tamen etiam ad juratoriam cautionem admittuntur, ac in casu succumbentiæ luunt in corpore, quod non habent in ære vid. Gail, J. obs. 155. n. 4. Reink. de

de R. S. & E. L. II. clas. 2. c. 15. n. 14. add. d. R. I. anno 1654. §. und damit dann 126. Quoad ipsam causam requiritur, ut summa sit revisibilis h. e. 2000. Imperialium sine computatione pensionum & interesse d. R. I. nov. §. in **Abfürzung** 127. Revisores ipsi, antequam judicent præstant juramentum solenne Ord. Cam. d. tit. §. darauß sollen 3. Possunt tamen etiam ob legitimas causas à Camera, imò ab ipsis partibus recusari vid. R. I. anno 1559. §. und nachdem sich 62. seqq. Limn. I. P. Tom. III. L. 9. c. 2. n. 219. Reink. de R. S. & E. L. II. clas. 2. c. 15. n. 21. Possimum verò de effectu Revisionis quæritur, an sit suspensivus? Olim non fuisse suspensivum testatur Limn. d. l. 9. c. 2. n. ult. Verum postea in R. Deput. anno 1600. §. als auch **Streit** 157. cautum fuit, daß pendente Revisione mit der Execution nicht zu verfahren / sondern damit eingehalten werden solle: ubi tamen adhuc quærent DD. an Camera per Scrum, non obstante Revisione, executionem mandare possit? vid. **Schüz** de St. R. R. Vol. II. Ex. 2. th. 7. lit. D. In novissimo R. I. anno 1654. §. nach **Berathschlagung** 125. hæc reperiuntur: **Sezen/ordnen** und wollen auch / daß gleichwohl der effectus suspensivus bey den gesuchten revisionibus wieder die **Cammer=Gerichtliche** Urtheil uns künfftig auffhebt / und allein devolutivus statt finden solle / jedoch mit der condition, daß die **Parten** / vor welche die sententia gesprochen / und von der e die execution begehret wird / gnugsame caution de restituendo, auff den **Fall** der **Verlustigung** der **Sachen** / in dero revision **Gericht** leisten solle: & paulò post in eodem §. solle solche cessatio effectus suspensivi Revisionum auff die künfftige / und nicht auff die jenige revisiones, welche schon in Camera gesucht worden / verstanden werden / wie dann auch in den künfftigen Revisionibus, **E 3** welche

welche in Geistlichen oder Religions-Sachen gesucht werden möchten / der effectus suspensivus noch so lang zu lassen / bis auff bevorstehenden prorogirten Reichstago / oder andern Reichs-Convent man sich hierüber ebenmäßsig eines andern vergleichen wird. Executio autem sententiæ sive confirmatæ, sive reformatæ à Revisoribus, nunquam ad Revisores, sed semper ad Camera[m] spectat Ord. Cam. P. 3. tit. 53. S. darauff sollen 4. S. im Fall aber 7. & seq. Plures de Revisione quæstiones, v. g. an à denegata revisione denuò revisio peti queat? an, si, qui in Camera victor extitit, in revisione succumbat, is saltem revisionem revisionis petere possit? an sub conditione, nisi ita pronuncietur, revisionem petere, & Camera[m] intimare liceat? an ab interlocutoria detur revisio? an Revisores sint Judices ordinarii vel delegati? vide apud Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 2. n. 211. & seqq. Roding. Pand. Cam. L. 3. tit. 61. ubi etiam illud notandum, quod non liceat Procuratoribus Camera[m] juratis Revisionem litigantibus suadere, aut ullâ ratione promovere, secus si faciant, multantur. Quæ hætenus de Revisione dixi, ea de Syndicatu quoque intellecta volo, quia & in hoc petendo, instituendoque eadem forma, eademque processus regulæ, quæ in Revisione, observantur, & in eo tantum differentia est, quòd in Syndicatu dolus, in Revisione verò culpa vel error impugnetur. De Restitutione in integrum contra sententiam Camera[m] vid. Ord. Cam. P. 3. tit. 52. & quia ibi de hoc remedio nihil singulare ordinatur, sed duntaxat cavetur, ne restitutiones in integrum per calumniam, aut ex actis jam judicialiter deductis, aut ex aliis non legitimis, nec satis relevantibus causis postulentur, & si secus fiat, executio non differatur, ideò de ea plura dicere necessarium non puto,

Syndica-
tus.

Restitutio
in integrum

puto, videri tamen potest, præter commentatores juris communis, Roding. Pand. Cam. lib. III. tit. 60.

SECTIO V. continens

Tribunal seu Judicium

Austregarum.

TH. I.

HÆc de Supremis Imperii Tribunalibus, & secundum datam divisionem ad primam classem spectantibus, dicta sufficiant: venio nunc ad Intermedia seu subalterna & ad secundam classem

pertinentia, quò retuli [1.] Austregas, quæ ita dicuntur, voce à germanica, *Austräge* / deductâ, quòd coram certis

Vocis Explicatio.

Judicibus electis negotia & lites Immediatorum terminentur: *austragen* enim in vernacula idem est quod *erörtern* / *beylegen*. Sunt igitur Austregæ, Judicium pro

Definitio.

diversitate litigantium constitutum, in quo controversiæ Statuum, aliorumque immediatorum sub prima instantia juxta formam & modum Ordinationis tractantur, & definiuntur vid. *Schütz* de St. R. R. Vol. II. Ex. 3. th. 2. Di-

Divisio.

videntur autem in Conventionales & Legales: illas voco, quas nonnullæ familiæ & corpora sibi ipsis peculiare constituerunt, *sonderliche* / *gewillführte Austräge*: has verò appello, quæ ab ipsa lege & constitutione Imperii introductæ, atque certis Ordinibus concessæ sunt vid. Ord.

Cam. P. 2. tit. 2. §. 1. ibi: *Welche sonderliche gewillführte Rechtliche Austräge gegen einander haben / die sollen sich / laut derselben / gegeneinander gebrauchen: Welche aber dieselbe Austräge gegen einander nicht hätten / soll der klagend etc.* atque de his posterioribus in primis h. l.

disc-

Origo.

differendum erit. De Origine Austregarum DD. variè disputant, communior tamen sententia eò redit, quòd conventionales quidem consuetudini jam ante Maximiliani I. tempora receptæ attribuendæ sint; Legalium verò prima fundamenta ipse Imperator Maximilianus posuerit anno 1495. in Comitibus Wormatiensibus tit. **Wir Churfürsten / Fürsten / und Fürstenmäßige einander zu recht fordern sollen / & seqq.** vid. Limn. Tom III. J. P. L. 9. c. 5. n. 3. seqq. **Schütz** Vol. II. Ex. 3. th. 4. De Conventionalibus etiam hoc notandum, quòd, si fortè cum legalibus concurrant, his præferantur, aliàs Ordinationis Austregis conventus se exceptione fori incompetentis tueri posset, tum ex regula Juris Civilis, quòd pacta derogent juri communi l. 1. §. 6. ff. de pos. l. fin. C. de pact. conv. tum ex Ord. Cam. P. 2. tit. 2. §. 1. in modò adductis verbis: Deinde erunt quoque strictissimi juris c. 28. de R. l. in 6. neque ad alia extendenda, quàm de quibus conventum est per text. appositum l. 32. §. 15. seqq. ff. de recept. qui arb. Habent autem hujusmodi Austregas non-legales seu conventionales non tantum nonnullæ civitates Imperiales, quippe quæ aliàs Judicibus primæ instantiæ seu Ordinis non gaudent, sed etiam diversæ Principum, Comitum, Baronum & Nobilium immediatorum familiæ; magnum earum numerum videre licet apud Limn. d. L. 9. c. 5. n. 16. & **Schütz** Vol. II. Ex. 3. th. 3. per tot. ibique Addit.

TH. II.

Personæ
his Judici-
bus gau-
dentes.

Nunc videndum, quæ nam personæ primâ hâc instantiâ & Judicibus Ordinationis fruantur? Sunt autem illæ [de reis loquor, quorum forum actor sequitur] immediatè Imperio subjectæ, non tamen omnes. Excipiuntur enim Civitates Imperiales, quibus regulariter Austregæ non competunt vid. Ord. Cam. P. 2. tit. 2. & seqq. quippe

in

in quibus earum, ut reorum nempe, multa sit mentio, & Gail. l. 1. obf. 1. n. 20. Cæterorum autem immediatè Imperio subjectorum, quod ad substratam materiam, duo sunt genera, nimirum vel Principes, & qui his pares judicantur, (*Sürstennäßige*) vel infra Principum dignitatem constituti: Utrique rursus conveniuntur, vel à sui paribus, vel ab aliis. De primi ordinis personis, Principibus scilicet, sub quo vocabulo comprehendo etiam *die Sürstennäßige*/quatenus conveniantur, loquitur tit. 2. & 4. Ord. Cam. P. 2. in tit. 2. quidem, quomodo, & coram quibus Judicibus Principes à Principibus in jus vocandi sint; in tit. 4. autem quomodo, & coram quibus Judicibus Principes ab actoribus infra Principes constitutis in jus vocandi sint? Primo igitur casu in d. tit. 2. sic disponitur: Actor reo petitionem, postulataque sua in scriptis mittat, jusque & justitiam flagitet: ad hoc reus intra quatuor hebdomadas, à tempore denunciationis computandas, quatuor Principes ipso actu regentes (*regierende Sürsten*) partim clericos, partim Laicos, ex diversis familiis oriundos nominet, ex quibus actor unum eligere habeat, & electum reo intra quatuor septimanas per literas significare, uterque verò tam actor, quàm reus delectum Judicem scriptis requirere debet, ut cognitionem causæ suscipiat, & partes ceter. Hic Judicis officium suscipere tenetur, & tanquam Commissarius Cæsaris negotium, adhibitis tamen suis Consiliariis, terminare, sententiamque dicere. Secundo casu octo viæ acturo præscriptæ sunt, ex quibus unam pro lubitu eligere potest vid. d. tit. 4. quas omnes adducere, brevitatis gratiâ supersedeo, possunt de iis videri ipse text. & A. A. infra citandi. Illud tantùm hîc monuisse sufficiat, quòd dictæ octo viæ etiã obtineant, quando Principes non ab immediatis, sed à mediatis, sive hi Principum co-

rundē sint subditi, sive non, conveniuntur per d. tit. 4. §. fin.
 und sollen solche Aufträge der Prälaten/Graffen/Herren/
 Ritterschafft und Städt in aller massen/wie sie oben
 gesetzt / auch mit denen Bürgern/Bauern und andern
 Unterthanen gegen den Fürsten und Fürstenmäßigen
 statt haben. Hæc de primigenis personis. Alterum
 genus est personarum immediatè quidem Imperio subje-
 ctarum, nec tamen Principali dignitate corruscantium,
 quales sunt Prælati, Comites, Barones & Nobiles Imme-
 diati. Hi igitur rursus vel à Principibus conveniuntur,
 vel à sui paribus, & inter se; De primo casu est tit. 3. d. P. 2.
 ubi rursus duæ viæ præscribuntur; prima, ut Princeps actor
 Commissarium non suspectum sui Ordinis, seu ex Princi-
 pum numero, ab Imperatore impetret, qui reo intra duo-
 decim milliaria vicinus sit; altera, ut Princeps ab reo po-
 stulet, ut tres Principes non suspectos, neque ultra duode-
 cim milliaria ab actore remotos nominet, ex quibus Judi-
 cem eligat. De secundo casu est tit. 5. ubi itidem duo re-
 media prioris definitionis obtinent. Ultra Ordinatio
 non procedit, adeòque statuendum, quòd ille casus, quan-
 do persona secundi generis neque à superioribus, neque à
 sui Paribus, sed ab aliis aut immediatis, ut Civitatibus Im-
 perialibus, aut mediatis personis conveniuntur, ad Au-
 stregas non pertineat, quia sunt stricti juris, neque exten-
 dendæ c. 28. de R. l. in 6. Illud notandum, quòd ex præ-
 dictis primarum instantiarum modis duo ut plurimum
 frequententur, nimirum ille, quo tres ab reo denominan-
 tur Principes, ex quibus ab actore unus eligitur, & Impe-
 tratio Commissarii Cæsarei vid. Limn. Tom. III. J. P. L. 9.
 c. 5. n. 18. seqq. Roding. Pand. Cam. L. 1. tit. 4.

EX hoc personarum primis his instantiis & iudicibus Ordinationis gaudentium tractatione variae fluunt quaestiones. Sic quaeritur (1) si contra duos pluresve, Iudices Ordinationis diversos habentes, agendum fuerit, an non statim actori Iudicem Camerae adire liceat? *R.* affirmandò, vid. Recess. Dep. anno 1600. *S. bey Unserm Käyserl. 23.* Roding. d. l. §. 5. (2.) si quis Imperii Status, Iudices Ordinationis habens, unà cum suo subdito aut ministro in jus vocandus sit, an hic cogi possit, ut sequatur Principis vel Domini sui Iudicem, Ordinationis scilicet, an verò talis Status simul cum subdito vel ministro suo ob causae connexitatem statim coram Iudice supremo conveniri possit? *R.* affirmando posterius, nisi tamen solius Domini iubentis jus personamque contingat, cæteris officii duntaxat ratione conventis vid. d. Recess. Dep. *S. gleicher massen 24.* Roding. d. l. §. 7. & 8. (3.) si tales Status ab extraneis conveniantur, an & tunc Austregæ locum habeant? *R.* Plerique affirmant, quia certissima juris regula est, quòd actor debeat sequi forum rei. *l. 2. C. de Jdict. omn. Jud.* & in formando processu ejus loci statuta sunt attendenda, ubi agitur, nec extraneo debet licere, quod civi non licet vid. *Frid. Mind. de Proc. Cam. P. 1. c. 17.* [4.] an Episcopus nondum investitus gaudeat privilegiò Austregarum? *R.* affirmandò, quia Ecclesiasticis tantum tribuit electio, quantum secularibus successio vid. *Schüz de St. R. R. Vol. II. Ex. 3. th. 7. lit. B.* [5.] An Capitulum immediatum sede vacante habeat privilegium Austregarum? *R.* Affirmandò, rationes vid. apud *Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 5. n. 28.* [6.] An non tantum prædictæ personæ gubernantes, sed etiam horum fratres, unà cum liberis utriusque sexus, & uxoribus hoc jure fruantur? *R.* affirmandò,

Variae circa Personas quaestiones.

rationes habet **Schüz**. Vol. II. Ex. 3. th. 8. lit. A. B. C. D. E. F. nec obstat 2. f. 10. nec proverbium illud impudicum: Principem sine territorio esse tanquam fidem sine operibus. [7.] An etiam viduæ & Sponsæ? **R.** Affirm. l. 22. §. 1. ff. ad municip. l. 30. de R. I. l. 43. ff. de Test. milit. [8.] An liberi adoptivi? **R.** affirm. quia omni jure & privilegio adoptantium gaudent l. 13. l. 35. ff. de Adopt. l. 5. & 6. 10. de Senat. add. **Schüz** d. l. lit. C. nec obstat, quod adoptivi in feudo non succedant 2. f. 26. v. adoptivus; est enim diversa ratio. (9.) An legitimi? **R.** affirm. tam de legitimatis per subsequens matrimonium, quam per Rescriptum Principis, rationes vid. apud **Schüz** d. l. lit. H. nec obstat, quod hi, nempe per Rescriptum Principis legitimi secundum communem Doctorum sententiam in feudis non succedant 2. f. 26. v. naturales. add. Struv. Synt. Jur. Feud. c. 9. aph. 3. n. 8. seqq. Denique [10.] an liberi à patre Principe, Comite &c. matre verò ignobili progeniti hujus privilegii capaces sint? **R.** affirm. vid. **Schüz** d. l. th. 9.

TH. IV.

Causæ.

DE causis ad hoc Austregarum Tribunal spectantibus nunc videndum. Constituam autem causarum quatuor genera, civilium, spiritualium, criminalium, & feudali-um. Quantum ad civiles, illæ regulariter ad Austregas pertinent, quippe de quibus tota ferè Ordinatio loquitur P. 2. tit. 2. seqq. Spirituales verò, uti ab omni foro seculari, ita etiam ab hoc excipiuntur vid. Reink. de R. S. & E. L. 3. claf. 1. c. 10. n. 24. seq. nisi sit causa possessionis, facti, aut similis per se non spiritualis vid. supra Sect. IV. Trib. Cam. th. 6. De matrimonialibus, quæ ad spirituales refero, gravior est quæstio: Et quamquàm D. D. valdè inter se dissentiant, uti videre est apud A. A. mox allegandos, in eo tamen plurimi conveniunt; quod, nisi itidem de facto agatur.

agatur, Austregarum Jurisdictio fundata non sit vid.
 Reink. cit. loc. Limn. J. P. Tom. II. L. 4. c. 8. n. 90. seqq.
 Schüz. Vol. 2. Ex. 3. th. 13. lit. C. Quæritur ergò, ubinam
 Status in matrimonialibus conveniantur? Sanè de Catho-
 licis plerique asserunt, eos, quia Jurisdictionem pontifi-
 ciam adhuc agnoscunt, vel coram Episcopo loci, vel ipso
 Pontifice pro gravitate causæ conveniendos esse c. 2. & 3.
 de Jud. Quod ad Status Augustanæ Confessionis verò,
 majus dubium, cum in eos Ecclesiasticorum Jurisdictio
 per Pacem Religiosam sit suspensa Inst. Pac. Art. V. §. 16.
 Sunt qui Imperatorem statuunt Judicem, alii Cameram,
 utrumque rejicit Reink. d. R. P. & E. L. 3. clas. 1. c. 10 n. 31.
 seqq. alii proprios Consiliarios, adjunctis quibusdam
 Theologis Limn. L. 4. c. 8. n. 94. alii arbitros à partibus
 eligendos, alii aliter sentiunt vid. Schüz. Vol. 2. Ex. 3. th. 13.
 lit. C. De Criminalibus rursus variæ sunt Doctorum sen-
 tentiæ, & multæ altercationes, plerique in multiplici ra-
 tionum pro & contra copia natant, nec certi quid in hac re
 definire audent vid. Limn. Tom. II. J. P. d. L. 4. c. 8. n. 98.
 seqq. & Tom. III. L. 9. c. 5. n. 63. seqq. Schüz. Vol. 2. Ex.
 3. th. 13. lit. D. & ab his all. AA. Restant causæ feudales,
 quas DD. communiter ab Austregarum Jurisdictione ex-
 cludunt. vid. Gail. 1. obs. 1. n. 54. Limn. L. 9. c. 5. n. 76.
 Reink. L. 2. clas. 2. c. 16 n. 23. nisi tales sint, quæ aliàs ad Ju-
 dicem ordinarium spectant Schüz. d. 1. lit. B. quales au-
 tem hæc sint, ex Jure feudali constat vid. Struv. Synt. Jur.
 Feud. c. 16. aph. 7. Denique notandum ab Austregarum
 Judicio exemptas esse omnes causas, in quibus Cameræ Ju-
 risdictio immediatè est fundata, de quibus vid. supr. Sect.
 IV. Trib. Cam. th. 4.

Nonnullæ
circa Juris-
dictionem
Austrega-
rum quæ-
stiones.

EX hætenus dictis aliqua oriuntur quæstiones, quas non injueundas puto. [1.] Qualisnam hæc Austregarum Jurisdictio dici mereatur, an ordinaria, an verò delegata? In qua quæstione Doctores supra modum desudant, ac in diversas partes tracti, pro utraque sententia magno agmine pugnant, uti videri potest apud Limn. Tom. III L. 9. c. 5. n. 38. seqq. & Schüz Vol 2. Ex. 3. th 12. lit. A.B.C. quorum ille Ordinariam esse defendit & ad adversaria argumenta responderet, hic quæstionem hanc tam arduam dicit, ut ferè cum Pomponio in l. 36. ff. de re jud. non liquere sibi, dicere non erubescat, delegatam intrepidè asserit, innixus & contentus solo textu Ord. Cam. P. 2. tit. 2. ibi: *Als Kånserlicher Commissarius in Krafft der Commission, die Wir als Römischer König an statt der Kånserlichen Majestät / in Krafft Ihr. Lieb. und Kånserlichen Majestät Uns gegebenen Vollmacht und Heimstellung / hiermit einem jeden gethan haben wollen.* Sed trahat sua quemque opinio, mihi placet D. Lampadii de Rep. Rom. Germ. P. 3. c. 16. §. 83. sententiam, eamque mediam eligere: is autem distinguit inter munus ipsum judicandi, & personas judicantes; ac munus, inquit, horum Judicum perpetuâ lege sancitum est per d. Ord. ac idcirco in abstracto Ordinarium: sed Judices defuncturi hoc judicandi officiò à partibus designati à Cæsare delegantur d. tit. 2. in all. verb. Et sane perennis hujus Judicii ordo in universis consistit, ex quibus litigaturi suo arbitratu singularem sibi Judicem eligunt, cui deinde à lege publica seu Cæsare jurisdictio commissa est. [2.] An, uti Cameræ Imperialis, ita Aulici quoque Judicii Jurisdictio hic suspensa sit? & affirm. per textum expressum in Instr. Pac. Art. V. §. 20. v. 55. Capit. Leop. art. 18. [3.] an recon-
ven-

ventioni locus sit eorum Austregis? *re. affirm. per Ord. Cam. P. 2. tit. 4. §. 16. ubi duo tantum articuli excipiuntur, vid. Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 5. n. 75. Schüz Vol. 2. Ex. 3. th. 15. lit. D. & th. 29.*

TH. VI.

Finis Austregarum est, ut Proceres Imperii plures unâ habeant instantias vid. *Schüz d. l. lit. A. Executio rei judicatae, quando nimirum sententia per appellationem non est suspensa, competit Camerae per Ord. Cam. d. P. 2. tit. 8. §. 8. Cæterum de modo procedendi ipso, post judicem constitutum, secundum varias Austregarum species videri potest Roding. Pan. Cam. tit. 4.*

Finis.
Executio.

SECTIO VI. *continens*

Tribunal seu Judicium Rothwilense.

TH. I.

AD Tribunalia Imperii subalterna (II.) pertinet Dicasterium Rotwilense, Germanis *Das Rothweilische Hoffgericht / item das Kaiserliche Hoffgericht zu Rothweil / vel der freye Stuhl zu Rothweil* dicitur vid. *Wehn. Obs. Pract. voc. Rothweilisch Hoffgericht / R. I. anno 1521. §. und nachdem 16. Sortitur autem hoc nomen à se de sua urbe, nimirum Rotwila, quæ est civitas Imperialis cis Danubium ad sinistram Nicri partem non procul ab utriusque fluvii fontibus sita. Potest igitur hoc Judicium describi, quòd sit Collegium Judicum, qui Rotwilæ locò Cæsaris per certas Germaniæ provincias Jurisdictionem exercent. Institutum id est ab Imperatore Conrado III. [plerique quartum nominant,*

Vocis Explicatio.

Definitio.

Origo & Ordinatio.

nant, sed haud dubiè malè] Sueviæ Duce, hâc occasione. Cum Imperii Optimates post excessum Henrici V. circa electionem Imperatoris valde dissentirent, ac inter alios imprimis Lotharius Saxo, & Conradus Suevus rerum summæ destarentur; Saxonum quidem vota vicere, ac Lotharius dignitatem adeptus est: Conradus tamen etiam à sua factione Rex creabatur ac ideò gravia inter hos duos bella oriebantur. Quibus postquam prævaluisset Lotharius, Conradus, ut impetum Lotharii sustineret, se in urbem Rotwilensem, de fide civium securus, contulit. Rotwilenses oppugnati à Lothario non solum obsessionem strenuè experiebantur, sed deinceps quoque Conrado omnimodo adstitebant. Quare, cum tandem post Lotharium Imperio potiretur Conradus, in gratitudinis & munificentiae documentum, præter alia in Civitatem Rotwilensem collata privilegia, eam quoque hoc Judicio ornavit Anno 1146. vid. D. Er. Maurit. Diss. de hoc Jud. c. 2. th. 4. Schüz de Stat. R. R. Vol. II. Ex. 2. th. 8. ad lit. A. B. Addit. in deductione, quæ pro Judicio Rotwilensi in Comitibus de anno 1653. proponebatur ibi: zu forderst: Speid. voc. Rothweilisch Hoffgericht. Varias ejus Ordinationes citat D. Limn. Tom. III. J. P. L. 9. c. 3. n. 5. ex Goldast. Tom. I. der Reichs-Sagungen/ p. 6. & seqq. & p. 206. ac tom. 2 p. 296.

T H. II.

HOc Judicium solius Imperatoris, non totius Imperii esse, communiter tradunt, vid. Limn. J. P. Lib. 9. c. 3. n. 8. Wehn. Obs. tract. voc. Rothweilisch Hoffgericht. D. Maurit. d. l. c. 2. th. 5. Schüz de St. R. R. Vol. II. Ex. 2. th. 8. lit. A. Quamvis enim in Recessu Ratisbonensi anno 1532. tit: das Rothweilisch Gericht betreffend/constitutum sit, quòd reformatio hujus Judicii, Judici & Assessori-
bus

bus Rotwilensibus in iuncta, Camerae visitatoribus ad e-
mendandum transmitti debeat, id tamen ad preces Sta-
tuum ex speciali Cæsaris consensu & mandato factum,
huic assertioni non obstat Speid. d. voc. Prætor hujus
Dicafterii seu Judex perpetuus est Comes Sultzensis, quod
officium feudi nomine dicti Comites ab Imperatore re-
cognoscunt vid. Wehn. d. l. Assessores olim duodecim
Nobiles, deinceps tredecim ex arbitrio Senatus Rotwi-
lensis ex eorum ordine lecti erant; hodiè verò ex nova re-
formatione illi quidem ex dicto Senatu sumuntur, absque
tamen Judicis & Assessorum examine non recipiuntur
vid. Wehn. d. voc.

Personæ.

TH. III.

Jurisdictionem hujus Tribunalis quod concernit, ea non
est universalis, sed certo districtu circumscripta, cujus fi-
nes in Maximiliani I. confirmatione privilegii Rotwi-
lensis, quam exhibet Limn. d. Lib. 9. c. 3. in fin. descri-
buntur, ipsa verba brevitatis gratiâ non adduco, vulgò
quatuor Circulos Austriacum, Suevicum, Franconicum &
Rhenanum istò contineri dicunt; non tamen integri, sed
partes tantùm illorum intelligi debent, vid. Pauermeist.
de Jurisd. Imp. L. 2. c. 7. n. 12. Wehn. obs. pract. d. voc.
Speid. ibid. Est autem hæc Jurisdictio in dicto districtu
generalis tam quoad personas, quàm quoad causas. Per-
sonæ enim omnes in designato districtu habitantes in hoc
Judicio conveniuntur, nisi qui privilegiis, vel alio modò
exempti sunt, quæ suæ exemptionis monumenta Judicio vel
originaliter, vel exempla eorum authentica insinuare de-
bent, uti patet ex all. Maximiliani I. Conf. Priv. ibi, wel-
che/Es seyen Fürsten/ Graffen/ Herren/ Städte oder
andere in den vorbemeldten circulen begriffen / in ge-
mein oder sonderheit von Römischen Kaysern und Kö-
nigen/

Jurisdi-
ctio.Generalis
quoad
Personas.

nigen/vor das jetztberührte Unser und des Reichs Hofgericht zu Rothweil begnadet und befreyet seyn/ sich oder die ihren/wann sie vor Unser Hoffgericht geladen werden/entziehen wollen/das dieselbe ihre Freyheiten/oder glaublich vidimus davon vor Gericht zu zeigen schuldig seyn sollen: Exceptis Electoribus, quorum privilegia ex A. B. art. II. nota sunt d. text. in verb. seqq. quare & per literas subditos suos avocare possunt d. text. Caterorum verò exemtorum magnum numerum congestit Wehn. Obs. pract. voc. Ehehafften & idem in Tom. VI. c. 2. 3. & passim Symphor. Gylm. adject. Certè eorum tanta est copia, ut Rotwilense Judicium in Comitibus anno 1653. conquestū fuerit, daß alle und jede Stände des auffgezeichneten Bezircks mit exemptionis Freyheiten versehen vid. Addit. in Schüz Vol. II. Ex. 2. th. 8. lit. A. B. Hæ tamen exemptiones ita interpretandæ sunt, ut excipiantur casus illi privilegiati & reservati, Rotwilensibus in suo judicio vêtikandi, quos ad avocationem Statuum privilegiatorum non coguntur remittere, Ehehafften autem eos dicunt, aliò prorsus significatu, quàm in Jure Civili, ubi nimirum hoc vocabulum pro legitimis impedimentis accipitur vid. Struv. Synt. J. C. Ex. 5. th. 29. Enumerantur illi Casus reservati in Ord. Rotw. P. 2. tit. 5. d. Confirm. Priv. Maximiliani I. ibi Ferner so seye ein jeglicher Hoffrichter etc. & quidem viginti octo, add. Blum. Process. Cam. tit. 45. n. 20. 21. Speid. h. voc. 30. munerat. qui tamen non sunt extendendi vid. R. I. anno 1570. S. und nachdem uns 71. Capit. Leop. Art. 18. Wehn. O. P. voc. Ehehafften circa fin. Oritur autem hîc quæstio, an privilegia etiam contra Ehehafften concedi possint? De qua vid. Wehn. d. l. D. Maur. d. l. c. 2. th. II. Speid. h. voc. verb. privilegiati, ubi affirmativè concludit, Deinderratione causarum generalis

Quoad
Causas.

neralis est hujus Dicasterii Jurisdictio intra descriptum territorium; sic enim legitur in Reform. Rotwilens. P. 2. tit. 5. **Das solches über alle die / so in bestimmten Unsers Kaysertlichen Hoffgerichts Bezirck geseßen / Ordinariam Jurisdictionem empfangen / und dieselbe in allen und jeden Sachen gegen männiglich exercirt.** Unde colligitur, causas tam civiles, quàm criminales huc pertinere; item non duntaxat quæ sunt Jurisdictionis contentiosæ, verùm etiam voluntariæ, ut Tutorum curatorumque dationes & confirmationes, pacta dotalia, donationes propter nuptias, cessiones, Testamenta, nimirum insinuanda vel confirmanda, Instrumentorum explicaciones, alienationes rerum minorum &c. vid. d. Refor. P. 2. tit. 26. D. Mauric. d. diff. c. 3. th. 1. 2. Speid. d. 1.

TH. IV.

Quamquàm autem Rotwilense Judicium Imperatorem repræsenter, appellatio tamen ab eo non solum ad Aulam Cæsaream, sed etiam ad Camera Imperialem conceditur vid. R. I. anno 1570. §. und nachdem Uns vor kommen 71. Capit. Leop. Art. 18. ibi nechst dem einem jeden gravirten frey stehen soll / von mehrer wehntem Hoffgericht entweder ad Aulam Cæsaream, oder auß Kaysertlich und des Reichs Cammer-Gericht zu Speyer / ohne einige Unsere Widerrede oder Hinderung zu appelliren. Præjudicia allegat Gail. 1. obs. 40. n. 2. seqq. & Wehn. Tom. 6. Symph. c. 8. §. 2. Existimat autem Wehn. Obs. Pract. voc. Rothweilisch Hoffgericht / quòd in casibus, quibus vel propter denegatam ac protractam Justitiam, vel nullitatem admissam, vel judicis recusationem, vel aliam causam citra appellationem ad superiorem revolvitur cognitio, ab hoc Dicasterio non Camera, sed Im-

Appellatio à sententia in hoc Tribunali lata.

perator duntaxat ad eundem sit, quia ei in isto districtu omnis Jurisdictio soli reservata sit, add. Blum. Proc. Cam. Tit. 45. §. 22. Denique de hujus Tribunalis abolitione, quibus ex causis ea subinde à Statibus petita, à Cæsare hætenus protracta, & ulteriori cognitioni & inquisitioni reservata, & quæ contra eam, ac pro jure suo defendendo à Comite Sulzensi & Civitate Rotwilensi in Comitibus proposita sint, vid. Instr. Pac. Art. V. §. 20. v. 55. Capit. Leop. Art. 18. Schütz de St. R. R. Vol. II. Ex. 2. th. 8, ibique Addit.

SECTIO VII. continens Tribunal seu Judicium Cæsareo-Provinciale Burggraviatus Norimbergensis, & in fin. reliqua Judicia Imperii particularia seu subalterna remissivè.

TH. I.

Sisto nunc in hac classe [III.] Judicium Cæsareo-Provinciale Burggraviatus Norimbergensis, quod quidem propter excellentem ejus Jurisdictionem omnibus aliis in Imperii Provincialibus seu particularibus Judiciis proponi meretur, vid. Speid. voc. *Landgericht* ibi: inter Judicia Provincialia, quæ adhuc in usu, præcipua sunt Onoldense in Franconia &c. Et quia de hoc apud Authores aut nihil, aut parum [habet enim quædam Limn. Tom. IV. J. P. in Addit. ad L. 5. c. 7.] reperitur, non piget, quædam bonâ fide communicare. Originem igitur, & quomodo Serenissima Domus Brandenburgica id acquisiverit, quod attinet, hæc habeto. Postquam illustri Familia Comitum à *Bohlburg* Anno 1272. in *Heinrico*, qui ultimus hujus Gentis, & tum temporis Burg-

Origo, & quomodo ac quando hoc Tribunal ad Serenissimam

Burggravius Norimbergensis erat, ac dicto Judicio Burg-
 graviatus Norimbergensis vice Imperatoris, titulò feuda-
 li, haud tamen hæreditariò, præsidebat, exspirasset: Impe-
 rator Rudolphus I. seu Habsburgicus anno 1273. 8. O-
 ctobr. Illustri Comiti Zollerano Friderico, consanguineo
 suo, non solùm Burggraviatum Norimbergensem univer-
 sum, cum omnibus pertinentiis & dependentiis, sed etiam
 in specie Judicium hoc Provinciale ita in feudum perpe-
 tuum tradidit, ut ipse & omnes ejus legitimi hæredes, ho-
 rumque descendentes masculinæ, imò fortè etiam fœmi-
 ninæ stirpis, si literis Investituræ apud Limn. extantibus
 fides habenda, scilicet hærede masculo prorsus deficien-
 te, qui aliàs omnibus aliis præfertur, dicto Judicio in æter-
 num, vice Imperatoriæ Majestatis, præsidere, & omne Ju-
 dicium judicare debeant, ac insuper ipsi omnia feuda, quæ
 jam tum ab Imperatoribus tenebat, confirmavit, cum
 Burggraviatu univit, atque ita universalem & illimitatam
 in toto Imperio & Burggraviatu, tam in civilibus, quàm
 criminalibus, jurisdictionem concessit, juxta Investituræ,
 quam exhibet Limn. Tom. IV. J. P. in Addit. ad L. V. c. 7.
 n. 10. ab Imperatore Rudolpho I. Aquisgrani factæ, &
 desuper anno 1280. traditæ Bullæ aureæ, ac denique anno
 1300. ac Imperatore Alberto I. prope Argentoratum in-
 secutæ Confirmationis tenorem. Dubitat quidem Limn.
 d. l. utrum dicta Investitura Friderico facta, prima fuerit?
 sed forsan in eo hæret serupulus, quod reperit, Comites
 Zolleranos etiam ante id tempus, florente adhuc Fami-
 liâ Vohlburgensi interdum huic judicio præsedisse. In-
 terim tamen videtur, quòd id duntaxat tanquam Vicarii
 Imperatoris temporarii, non verò perpetui fecerint, uti
 etiam Limn. in Add. ad d. l. se ipsum corrigit, communem-
 que opinionem probat. Ex illo igitur tempore Friderici

Domum
 Branden-
 burgicam
 pervene-
 rit.

descendentes Marchiones & Burggravi Branden-
burgici huic Judiciio ipsimet præfederunt, ac concessam Jurisdictionem quietè non solum in toto Burggraviatu, sed etiam in aliis Regionibus & Provinciis, præprimis in quatuor Imperii Circulis, Suevico, Franconico, Bavarico, & Rhenano, tam in immediatos, quàm mediatos indistinctè exercuerunt. Quamvis enim à Friderico, hujus Familix Electore Brandenburgico primo, nonnulla ad Burggraviatum pertinentia in Civitatem Norimbergensem emtionis titulo cum consensu Sigismundi Imperatoris translata fuerint: reservavit tamen sibi suisque hæredibus non modò Judicium Burggraviatus Provinciale, sed etiam feuda secularia & ecclesiastica aliaque Jura vid. Limn. Tom. II. J. P. L. V. c. 7. n. 12. ibique Addit. Tom. IV. Cum verò, incidentibus bellitumultibus, hoc Judicium, ut leges inter arma filere solent, & ipsum siluerit, ac aliquantisper interquieverit: Imperator Fridericus III. Anno 1488. proprio motu Burggraviis illud restaurare, pristinoque suo vigori restituere mandavit, ac præterea omnibus Imperii Statibus seriò injunxit, ne impedimento essent, quòminus hoc judicium ad antiquum exercitium revocaretur: Mandati literas utrasque vid. apud Limn. Tom. IV. in Addit. d. l.

T. H. II.

Personæ.

Personæ hujus Tribunalis sunt [1.] Judex, der Landrichter / de quo munere jam dictum, quòd olim Burggravius ipse huic Judiciio præsidere adstrictus fuerit. Cum verò hoc ipsis, utpote aliis gravioribus negotiis implicitis, grave, imò interdum impossibile fuerit, Anno 1355. à Carolo IV. Romæ, & postmodum etiam à Sigismundo Imperatore, ex speciali concessione obtinuerunt, daß/wann der Burggraff / oder seine Erben nicht selbst dieses Gericht besitzen wollen oder können / sie macht haben / es durch

durch Rittermäßige Personen / wie der Richter in des
 Kaisers Hoffgericht ist / versehen zu lassen. Quod etiam
 haecenus observatum, ita tamen, ut superiori adhuc secu-
 lo Marchiones & Burggravi ipsi interdum in Judicii splen-
 dorem, & pristinae observantiae memoriam praesederint.
 [II.] Assessores, iique vel Ordinarii, vel Extraordinarii.
 Ordinarii sunt quatuor literati, & plerumque honoribus
 Doctoralibus insigniti, qui cum Judice audientias cele-
 brant, processus dirigunt, ac soli re- & correferunt. Ex-
 traordinarii vero sunt, qui tantum ad sententias definiti-
 vas concipiendas adhibentur. Possunt tamen partes, si
 velint, his solemnibus renunciare, & causae decisionem Ju-
 dici & Assessoribus Ordinariis committere. Mittuntur
 vero ad tales solennes actus, hohen Landgerichten / ab
 utraque Serenissima Domo, Baruthina & Onoldina sigil-
 latim duo, ac ita ab ambabus simul quatuor Consilarii E-
 questris Ordinis, qui cum Commendatore Illustr. & Cele-
 berrimi Ordinis Teutonici, cui primum votum haecenus
 competit, alterum scamnum constituunt. Et à Civitate
 Norimbergensi vi Transactionis Harrensis duo Senatores
 Patricii & quidem suis sumtibus, qui per septimanam, quâ
 sententiae per majora feruntur, & publicantur, ibi com-
 morari debent. Sedent hi posteriores in scamno à reli-
 quis separato, adeoque tertio, habentque secundum &
 quartum votum. Judex denique ultimum votum dat,
 quò etiam in casu paritatis, majora, semper vero conclu-
 sum facit. Illud autem hinc addendum, quòd ante bellum
 istud atrocissimum, quòd totam Germaniam cum finiti-
 mis regionibus vastavit, omnibusque Judiciis diuturnum
 justitium indixit, & tricennale vulgò vocatur, Ordo quo-
 que Teutonicus continuò ad hoc judicium itidem pro-
 priis sumtibus miserit Commendatores suos zu Ellingen
 und

und Birnspurg alternatim, tanquam Assessores, ut ex
 subjecto Catalogo apparet:

Wegen des hochlöbl. Teutschen Ordens haben an
 hohen Landgerichten beygesehen:

S Erules von Berlichingen / Commenthur zu
 Birnspurg:

Philipp von Wassen / Commenthur zu Ellingen:

Johann Achatius von Westernach / Commenthur zu
 Birnspurg:

Johann Philipp Schütz von Holzhausen / Commment-
 thurs-Verweser zu Ellingen:

Adam von Elingen / Commenthur zu Birnspurg:

Ulrich von Weydingen / Commenthur zu Ellingen:

Johann von Hardt / Commenthur zu Birnspurg:

Hans Georg von Reinstein / Commenthur zu Ellingen:

Hans Adam von Freyberg / Commenthur zu Ellingen:

Hans Melchier Heller von Schlaiten / Commenthur
 zu Ellingen:

Hans Caspar von Stein zu Ellingen:

Johann Conrad Schuszbar / genant Milchling / Com-
 menthur zu Birnspurg:

Hans Gebhard von Memmingen / Commenthur zu
 Ellingen:

Ferdinand / Freyherr zu Thoring / Stein und Parten-
 stein / Commenthur zu Birnspurg:

Bernhard Bartus von Freyburg / Commenthur zu
 Ellingen:

Bernhard Wilhelm von Schwalbach / Commenthur
 zu Ellingen:

Hans Jacob von Altmanshausen / Commenthur zu
 Ellingen:

Sixt

Sirt Bernhard Werner von Holdingen / Commenthur zu Ellingen.

Eberhard von Karpffen / Comment. zu Birnsperg.

Wilhelm von Bubenhofen / Ritter / Commenthur zu Birnsperg:

Hans Paulus von Flarlanden / Comm. zu Ellingen.

Georg Wilhelm von Elvershausen / Commenthur zu Ellingen:

Joh. Rudolph von Buseck / Commenthur zu Ellingen:

Wilhelm Michael Schlitterer von Lachen / Comment. zu Birnsperg:

Johann Joachim von Eyb / Commenthur zu Ellingen:

Ulrich Freyherz zu Wolckenstein / Herz uff Trostburg / Commenthur zu Birnsperg:

Hans Wolff von Bartenheim / Comm. zu Ellingen:

Philipp Freyherz zu Grafeneck / Commenthur zu Ellingen. Anno 1630.

Quod postea quidem aliquandiu neglectum esse puto, quantum tamen mihi constat, Illustr. ac Celeberrimus Ordo Teutonicus Judiciis Provinciali hac in re nunquam contradixit, neque se ad id obligatum esse negavit. Et hæ sunt personæ Judicii Principales: reliquas impræsentiarum omitto, brevitati studens.

TH. III.

Jurisdictio nunc hujus Tribunalis consideranda venit; De qua quidem ex jam dictis aliquatenus constare potest. Nimirum competit [I.] Marchionibus Brandenburgicis tanquam Burggraviis Norimbergensibus vigore primæ Investituræ, & eam secularum confirmationum Imperatoriarum in toto Imperio, imprimis verò supra nominatis quatuor Circulis, non solum in mediatè Imperio subjectos, & inferioris conditionis homines, sed etiam

Jurisdictionio.

H in

in Status & illos, qui immediatè Imperio subiecti sunt, tam in Civilibus, quàm Criminalibus universalis & illimitata Jurisdictio. [II.] In eo consistit hujus Tribunalis prærogativa, quòd miserorum reorum asylum sit. Quando enim talis aliquis delinquens & reus cujuscunque criminis, antequam in manus Judicis ordinarii inciderit, ad hoc Judicium confugit, ibique ita liber adhuc scamnum apprehendit, tantum abest, ut inde avelli vel extrahi à quopiam possit, ut potius Advocatus ei ex officio datus, ab Judicio salvum conductum pro ipso petat, & si is decernitur, eundem postmodum defendat. Præstat autem talis delinquens, qui **Inzichter** vocatur, accusatori suo cautionem vel fidejussoriam, vel pignoratitiam de damno & expensis juxta taxationem Judicis refundendis. Quò factò, per pedellum Judicii proclama, tum in loco domicilii delinquentis, tum delicti perpetrati, affigitur, per quod Judicis Ordinario omnis incarcerationio, vel ulterior processus adversus delinquentem interdicitur. Si igitur reus suam innocentiam probaverit, absolvitur, sin verò secus, salvus conductus rescinditur, & ipse ordinario Judici puniendus remittitur. [III.] Quòd omnis diffamatus, & quicumque alicujus delicti argutus se purgare, adeoque pœnà à Judice ordinario imminente liberare vult, diffamatorem, undecunque ille ex toto Imperio sit, in hoc Judicio regulariter convenire, & actionem contra illum instituere possit. Et hanc Jurisdictionem diu quietè & cum singulari Serenissimæ Domus splendore Marchiones & Burggravii Brandenburgici exercuerunt, uti hæc omnia multis & notabilibus præjudiciis probari possent, si desideretur. Postquam verò bellorum tumultibus Justitiæ cursus impediatur, & Camera etiam Imperialis instituebatur, Status, & Civitates Imperiales, ut & Nobilitas Imperii Libera, se
hujus

hujus Tribunalis Jurisdictioni eximere, & contra eandem privilegia impetrare cœperunt. Sed, his non obstantibus, Marchiones & Burggraviî hac de re apud Imperatores conquesti, primam Judicii foundationem, & privilegia postmodum desuper cum clausulis cassatoriis & derogatoriis obtenta producentes, impetrârunt, ut non solum Sigismundus Anno 1417. ac Fridericus anno 1457. & anno 1456. sed etiam Carolus V. Imperator anno 1521. privilegia, in contrarium à nonnullis obtenta, tanquam sub- & obreptitia, revocaverint, & sustulerint, ut ex ipsarum litterarum tenore liquet, quas exhibet Limn. J. P. Tom. IV. in Addit. ad L. V. c. 7. n. 12. Quod cum viderent ejusmodi Status, amicabiliter de hac re cum Dominis Burggraviis transigere conati sunt. Et hæc etiam ratione Duces Bavarix subditos suos in Palatinatu superiori & Inferiori & Ducatu Bavarix &c. hujus Tribunalis Jurisdictioni prorsus exemerunt: Alii verò, ut Episcopus Bambergensis, & Eystattensis, & nonnullæ civitates, certas tantum limitationes & restrictiones obtinuerunt, ut hæc omnia prolixè & sigillatim adduci possent, si vacaret. Interim tamen hoc ex dictis sequitur, quòd Marchiones & Burggraviî Brandenburgici in omnes illos, quibuscum amicabiliter conventum non est, illimitatam & universalem etiamnum habeant Jurisdictionem. Illud etiam quoad Civitatem Norimbergensem notari meretur, quòd ex hoc potissimum fundamento Jurisdictionis Judicii Provincialis Burggraviatus Norimbergensis, ac super eandem in ita Transactione Harrensi, vicujus omnes dictæ Civitatis subditi, extra urbis mœnia constituti, in Realibus in hoc judicio stare tenentur, causa illa gravissima inter Serenissimos Marchiones Brandenburgicos & Civitatem Norimbergensem agitata, *die Freyschliche Obrigkeit betreffend/*

fend / tam in Camera , quàm in Judicio Revisorio pro
 Brandenburg decisa fuerit, ut videre licet apud D. Gylm.
 Symphor. Tom. I. P. 3. Vot. 23. & D. Ioh. Thilmann. de
 Benign. Decision. Cam. Imp. Syntagm. II. Dec. 4. Vot. 3.

TH. IV.

Processus
 Judicia-
 rius.

PROCESSUS olim in hoc Judicio duplex erat. Omnes
 enim causæ vel per Duellum , durch das Kampff-oder
 Kolben-Gericht / vel per legitimam causæ cognitionem
 & deductionem expediebantur. Si actor priorem viam
 eligebat, & cautionem Duello sisti præstabat , reus legiti-
 mè citabatur, tempus & locus determinabatur, conflictus
 præsentè Judice iniebat, & pro victore sententia fereba-
 tur. Regulas & solennia , quæ in hoc processu observari
 solebant, vid. in der Kampff-Gerichts Ordnung / quam
 etiam habet Limn. d. I. quò lectorem remitto. Locus, in
 quo dimicabatur, erat prope vicum **Fürth** / non longè
 Norimbergâ distitum, cujus incolæ quoque cum propriis
 sumtibus munire, & omnes subditi, absque ulla Domino-
 rum distinctione, intra milliare circumcirca habitantes ibi
 ad Judicis nutum armati comparere tenebantur. Qui
 quidè modus administrandæ justitiæ, cujus alioquin vesti-
 gia in Jure quoque feudali, & nominatim in 2. f. 39. v. non
 est consuetudo: occurrunt, & , unde is initium sumserit,
 tradit Cardan. Lib. 3. de Utilit. ex advers. cap. de Injur.
 pag. 584. exolevit, adductum Juris Canonici in c. 1. & 2.
 de purg. vulg. c. monomachiam 22. c. 2. quæst. 5. jura ta-
 men inde dependentia Judicio etiamnum salva manent.
 Quod ad alterum procedendi modum, legitimam nimi-
 rum causæ in judicio tractationem & deductionem, scien-
 dum, quòd hodiè processus in Camera usitatus in hoc
 quoque Tribunali, quantum fieri potest, observetur, ideo-
 que de eo dicere supervacaneum erit. De contumacia
 autem

autem notandum, quòd contra contumaces, sive ad citationem, sive in progressu litis, sive in executione tales fuerint, ad pœnam Banni procedere frequens fuerit. Formula talis sententiæ, quæ, adhibitis certis solennitatibus, à Judice, prælegente Secretario, pronunciabatur, hæc habetur: Ich nimm N. N. und sein Recht aigen und Leben/ und setze das aigen in des Reichs Cammer / und das Leben dem Lehenherrn / von dene oder deme sie zu Lehen rühren; Ich verkündige auch sein Weib zu einer Wittwen/seine Kinder zu Waisen/und theile seinen Leib freyen Bögel in den Lüfften/den Thieren in den Feldern/den Fischen in den Wassern/und setze ihn von allen Rechten in das Unrecht/und nimm ihn aus dem Fried / und setze ihn in den Unfried aller männiglichen/das niemand an ihme gefrevelt hat / der ihn angreiffet / von Klagwegen etc. Quæ sententia eundem effectum habere debet, ac si in Aula vel Camera lata esset, juxta privilegium à Carolo V. Anno 1521. d. 20. Mart. Wormatiæ datum.

T. H. V.

Lata denique sententia interdum per Appellationem suspenditur; quæ quidem ab hoc Judicio ad suprema Imperii Tribunalia eatenus locum habet, quatenus privilegia Marchionibus & Burggraviis Brandenburgicis concessa non obstant. Ea verò in sequentibus consistunt: [I.] quòd summa appellabilis, quæ à Maximiliano 100. & Carolo V. 400. florenorum Rhenanorum constituta erat, hodie sit 800. Flor. Rhen. [II.] quòd in causis von Freveln / Schmähfachen / Leibes Schäden / Rähmung/und fließenden Wunden prorsus non appelletur. [III.] quòd, quando summa & causa appellabilis est, apud Judicem à quo ein Gulden deponi, & ibidem juramentum Calumniæ præstari debeat. [IV.] Quòd omnes, qui

Appellatio à sententia in hoc Tribunali lata.

ad Judicium accedunt, vel recedunt, securitate publicâ & salvô conductu gaudeant vid. Privil. Caroli V. anno 1541. d. 23. Jul. Ratisbonæ, & Ferdinandi II. Imperatoris Anno 1627. d. 29. Dec. Pragæ datum.

TH. VI.

Locus. **R**estat de hujus Tribunalis sede dicere. Er quidem antiquis temporibus illud Norimbergæ habitum, privilegiô verò Friderici III. concessum fuit Alberto Marchioni Brandenburgico, ejusque hæredibus, ut etiam extra civitatem alibi in Burggraviatu, vel etiam in aliis ad eodem Marchiones pertinentibus locis haberi, exerceri que possit. Hodie sedem suam fixam Onoldi tenet, ubi Domus sat splendida ad id exstructa cernitur.

TH. VII.

Reliqua Imperii Tribunalia Particularia seu Provincialia remissivè. **A**D hoc divisionis supra datæ membrum plura quidem Imperii Judicia Provincialia pertinent, sed ne supra modum & ultra intentionem prolixus sim, neve propter defectum certæ informationis falsa, aut saltem periculosa, mixta veris tradam, reliqua summo tantum digito attingam. Videri igitur possunt [I.] de Judicio Cæsareo-Provinciali Sueviæ, *Land-Gericht in Ober und Nieder Schwaben/Speid. voc. Land-Gericht/ Wehn. Symph. Gylmann. Tom. VI. c. 8. §. 10. & c. 2. §. 1.* ubi tractatur quæstio potissima, an ab hoc Judicio ad Cameram appellari possit? Andr. Christ. *Schneider* de processu Juris Judicii Provincialis Sueviæ. [II.] De Judicio Provinciali Hagenoæ, vulgò *auff der Lauben* / quod itidem jus de non appellando prætendit, *Wehn. d. Tom. VI. 8. §. 7.* [III.] de Judicio Westphalico, *Westphalisch Frey-Gericht oder Heimlich Gericht/ Wehn. Obs. Pract. voc. Westphalisch Frey-Gericht/ & idem d. Tom. VI. c. 8. §. 3. D. Er. Maurit. Diss. de Jud. Rotw. c. 1. th. 3. seqq.* Denique de summo Tri-

Tribunali Regio Wismaria, quod quidem huc non pertinet, & prorsus singulare est vid. infr. Sect. VIII. th. 5. circ. fin.

SECTIO VIII. continens generaliter, quomodo Status Imperii intra sua Territoria Justitiam administrant?

TH. I.

DE Tribunalibus, quæ huc usque dicta sunt, Imperium quæ totum & simul sumtum spectant. Quia verò ea est nostræ Reipubl. ratio, ut simplici hæc consideratione haud absolvatur, sed duplicem respectum involvat, unum quatenus, ut dictum, totum aliquod, & unam quandam constituit Civitatem, ex Imperatore, tanquam Capite, & Statibus, tanquam membris, constantem; alterum quatenus plures & particulares quasi Respublicas, inter Imperii Ordines divisas, comprehendit. ideo dicta haud quidem sufficient, sed videndum prætereà erit, quomodo à Statibus quoque intra sua Territoria sacra Justitiæ administratio fiat? Antequam autem ulterius progrediar, & in ipsum jurisdictionis fontem, vi cuius Status in suis Territoriis Judicia exercent, inquiram, offert sese famosa illa, & inter omnes ferè Politicos multum agitata quæstio, quænam sit Imperii Romano-Germanici forma? Et quamquam ea ubique ad nauseam usque tractetur, variè tamen à variis deciditur. Sic alii Imperium Monarchicum, alii Aristocraticum, alii ex utroque mixtum, alii Irregulare & Monstruosum, alii denique Reipubl. confederatæ

Duplex Imperii Consideratio.

Imperii forma qualis?

derata speciem constituunt, vid. Reink. de Reg. Sec. & Eccl. L. i. clas. 2. c. 2. per tot. Hippolit. à Lapide Tract. de Rat. Stat. Imp. Tract. de Republ. Monstrosa &c. Sed ne in vocabulis lusus sit, relictò nomine, rem ipsam investigare juvabit. Illud igitur ex Legibus Imperii fundamentalibus, & ipsa experientia clarum est, quòd Proceres & Status Imperii in consortium quasi Potestatis ac Majestatis, quod ad totius Imperii administrationem, recepti sint. Patet id vel ex ipsa Comitiorum serie, ubi præsidet Imperator velut Numen in coelis, cui assident Electores, & undique circumfident tot Archiepiscopi, Episcopi, tot Archiduces, Duces, Principes, Comites, tot Proceres & Magnates. Unde in Recessibus Imperii hæc clausula passim conspicitur adjecta: *Haben Wir uns mit den Ständen/ und sie sich hinwiederum mit Uns verglichen/* vid. R. I. anno 1570. §. als Wir dann 66. R. I. anno 1654. §. so haben Wir um 8. & §. nachdem auch 178. textum si desideras, nullum fortè clariorem & expressiorem in toto Jure publico invenies, quam in Instr. Pac. Art. 8. §. 2. ibi: *gaudeant, de Statibus Imperii sermo est, sine contradictione jure suffragii in omnibus deliberationibus super negotiis Imperii, præsertim ubi leges ferenda, vel interpretanda, bellum decernendum, tributa indicenda, delectus aut hospitaciones militum instituenda, nova munimenta intra Statuum ditiones extruenda nomine publico, veterave firmanda præsidis, nec non ubi pax aut fœdera facienda, aliave ejusmodi negotia peragenda fuerint, nihil horum aut quicquam simile posthac unquam fiat vel admittatur, nisi de Comitiali, liberoque omnium Imperii Statuum suffragio & consensu.* Alia adhuc est quæstio, quænam forma Imperio Romano-Germanico maximè conveniens, salutaris adedque optanda esset? Ubi rursus in diversas partes temeraria nonnullorum vota &c

ra & sententia abeunt. Sed quicquid in hac re ab audacibus hominibus speciosè etiam interdum dicatur, in hypothesi tamen & his rerum circumstantiis nec possibilis, nec optanda publici Status mutatio, qualis qualis illa fuerit; tum quia præsens Imperii Status tot Legibus fundamentalibus, Conventionibus, Transactionibus, Pacificationibus sacramentis firmatis, radicatus, & Germanorum genio & ingeniis satis conveniens est; tum quia ejusmodi mutatio absque acerrimis bellis intestinis & multò civium sanguine non tentari quidem, ne dicam obtineri posset, propter illud, quod inter Caput & membra intercedit, æquilibrium & mutuam retinentiam.

T. H. II.

QUOD autem dictum est, Proceres Imperii in consorium quasi Majestatis esse receptos, id tamen de sola Imperii administratione, quam unà cum Cæsare habent, inque Comitibus exercent, non etiam de iure Superioritatis vel Territorii, quod in Provinciis suis tenent, & ab Imperatore ac Imperio recognoscunt, intelligendum. Est enim duplex Statuum Imperii jus; aliud concernit administrationem totius Reipub. cum Imperatore; aliud consistit in personis ac rebus ditionum, quas ut Provinciarum ac locorum certorù Domini ac Possessores obtinent vid. D. Christ. Ming. de Superior. Terr. Proc. §. 4. Et hæc Superioritas Territorialis describitur, quòd sit jus & Potestas summi, post Imperatorem, Imperii & dominatus, eique connexorum Regalium sub nomine & qualitate **Lands hoher Obrigkeit** regulariter in omnes territoriò inclusos, competens vid. Reink. de R. S. & E. L. 1. clas. 5. c. 3. n. 3. Instr. Pac. Art. 8. §. 1. ibi: *ne posthac in Statu publico controversia suboriantur, omnes & singuli Electores, Principes & Status Imperii in antiquis suis juribus, prerogativis, libertate,*

Superioritas Territorialis, eique annexa Regalia.

re, privilegiis, libero juris Territorialis tam in Eccle-
siasticis, quàm Politicis exercitio, ditionibus, regali-
bus, horumque omnium possessione vigore hujus Transactionis
ita stabiliti, firmatique sunt, ut à nullo unquam sub quocunque
pretextu turbari possint vel debeant: add. §. 2. circa fin. verò.
cum primis verò jus faciendi inter se & cum exteris fœdera, pro
sua cujusque conservatione ac securitate, singulis Statibus per-
petuò liberum esto, ita tamen, ne ejusmodi fœdera sint contra
Imperatorem & Imperium pacemque ejus publicam, vel hanc
imprimis transactionem, fiantque salvò per omnia juramentò,
quo quisque Imperatori & Imperio obstrictus est. Atque
hinc patet, quàm frustra fuerint, qui hanc Statuum Maje-
sticam seu Majestati analogam potestatem ex Prætoris,
Proconsulis vel aliis Magistratus in veteri Republ. Ro-
mana jurisdictione, quæ ipsis vi officii competeat, di-
mensi sunt vid. Lamp. de Republ. Rom. Germ. P. 3. c. 15.
§. 4. Pro manavit ex hac potestate commune illud axi-
oma, quòd Status Imperii in suis Territoriis Imperato-
rem repræsentent, idemque possint, quòd Imperator
in Imperio, quòd tamen non ita crudè & nudè exaudien-
dum esse, accuratiores passim admonent vid. Lamp. de R.
R. G. P. 3. §. 20. Carpz. de Leg. Reg. c. 1. sect. 13. Habet
autem Superioritas hæc Territorialis, tanquam totum ali-
quod potestativum, varias suas partes seu potestates, quas
vulgò Regalia vocant, & in Majora, quæ gubernationem
& Statum ipsum Territorii concernunt, & minora, quæ
sunt commoda & emolumenta, quæ ex bonis publicis vel
aliàs ratione Territorii percipiuntur, dividunt. De qua di-
visione, utrum ea Magistralis & satis conveniens sit, nunc
non disputo. Enumerantur & explicantur hæc Regalia
ab omnibus Juris publici Doctoribus, mihi impræsentia-
rum

rum non licet excurrere, sed contentus iis, quæ scopum meum attingunt, cætera linquo.

TH. III.

Duo verò imprimis sunt, quæ Statuum jurisdictionem & Judicia intra sua Territoria fundant, nimirum [1.] potestas leges ferendi, ac dispensandi, & [2.] potestas judicandi de causis tam ecclesiasticis, quàm secularibus vid. *Policey Ordn.* anno 1577. tit. *Von Juden und ihrem Bucher* 20. §. fin. Priorem igitur quod concernit, vi illius Status Imperii leges Provinciales, *Lands-Ordnung/ Land-Recht* / condunt dict. text. add. *Wurms*. Ex. jur. publ. 7. quæst. 15. etiam juri communi contrarias. Moribus autem obtinuit, ut in Conventibus Provincialibus consiliò & consensu Procerum, *der Land-Stände* / id fiat vid. *Philipp. l. r. Ecl. 9.* ubi adducit præfationes jurium Provincialium in Saxonia, quæ hoc egregiè confirmant, add. *Limn. Tom. II. L. IV. c. 8. n. 255.* Pariter ut olim Imperatores in l. humanum 8. C. de LL. rescripserunt, *non aliter legem à sua clementia processuram, nisi tam universis Iudicibus, quàm Patribus conscriptis placuerit, ut eum demum universorum consensus Imperatoriâ autoritate firmetur; bene enim, inquit, cognoscimus, quod cum vestro consilio fuerit Ordinatam, id ad beatitudinem nostri Imperii, & ad nostram gloriam redundare:* quamvis id necessarium non fuerit l. ult. C. d. t. Tanti autem postmodum valoris tales constitutiones sunt, ut in Causarum decisione inter Provinciales Camera Imperialis secundum eas judicare debeat vid. *Ord. Cam. P. I. tit. 57.* nec obst. *Käyserl. const. Wie Brüder- oder Schwester-Kinder etc.* ibi: und damit: & ut derogent juri Communi *Ord. Crim. Præf. circa fin.* ibi *doch wollen Wir.* Illud tamen generale est, quòd Statuta & leges Provinciales strictam recipiant interpre-

Potestas
Statuum
Leges fe-
rendi, ac
dispen-
sandi.

rationem, nec jus commune per eas correctum censeatur,
 nisi expressè pateat arg. l. 28. de R. I. in 6. l. 32. § fin. C. de
 Appell. Gail. 1. obs. 50. n. 7. 8. Quemadmodum autem
 Principibus competit Jus legum ferendarum, ita etiam
 jus easdem abrogandi, mutandi, extendendi, & restrin-
 gendi vid. R. I. anno 1654. §. **Wienun solches** 106. in fin.
 Unde immunitates & privilegia concedere possunt vid.
 Limn. Tom. II. L. IV. c. 8. n. 267. seqq. quæ, si fuerint re-
 muneratoria, revocari nequeunt, tum quòd Principem
 constans & perpetua voluntas deceat, tum quòd hujusmo-
 di privilegia naturam contractus induant, à quo nec Prin-
 ceptis recedere potest vid. Philipp. L. 1. Ecl. 14. Item dis-
 pensare ac pœnas etiam capitales remittere, quod vulgò
 jus aggratiandi vocant l. 4. l. 9. §. II. l. 27. pr. ff. de pœn. l. 1.
 §. ult. ff. de quæst. t. t. ff. & C. de sent. poss. & rest. qui tex-
 tus licet de summo Principe loquantur, hodiè tamen idem
 est in Duce, Marchione, Comite &c. qui omnes vigore
 Superioritatis Territorialis hanc potestatem habent, qua-
 tenus scilicet divini juris autoritas non refragatur vid.
 Christ. Ming. de Superior. Territ. c. 5. §. 74. Limn. Tom.
 II. L. 4. c. 8. n. 267. seqq. Reink. de R. S & E. L. 1. clas. 5.
 c. 6. n. 27. seqq. add. Grot. L. II. c. 20. n. 21. seqq. de J. B.
 & P. Exerit etiam sese potestas leges ferendi in rebus Ec-
 clesiasticis & cura religionis. Consistunt autem actus
 Dominorum Territorialium ecclesiastici in cultu exter-
 no (internus enim pertinet ad Ecclesiæ Ministros) veluti
 in ordinatione circa cultum divinum, jure reformandi &
 prospiciendi, ut vera evigear in Republ. religio, Ministro-
 rum verbi divini constitutione, sustentatione, visitatione,
 inspectione, & aliis negotiis, de quibus vid. Instr. Pac. Art.
 V. per tot. & imprimis §. quantum deinde 12. v. 29. 30.
 Diss. de Pac. Relig. Petr. Syring. Christ. Ming. de Super.
 Territ.

Territ. c. 5. § 60. seqq. D. Joh. Norderm. de Jur. Princip.
concl. 25. seqq. D. Laur. Ohm de Jur. Episcop. D. Struv.
Synt. Jur. Feud. c. 6. aph. 15.

TH. IV.

VENIO nunc ad rem ipsam, potestatem nimirum judi-
candi de omnibus causis, tam ecclesiasticis, quam se-
cularibus, tam meri, quam mixti Imperii inter subditos o-
riundis. Potestas enim leges ferendi involvit in simul se-
cundum eas judicandi facultatem, quæ æquè ac illa Supe-
rioritati Territoriali connexa, & præcipuus ejus effectus
est. Sic in 2. f. 56. inter Regalia refertur potestas con-
stituendorum Magistratum ad justitiam expediendam:
Et in Constitutionibus Imperii passim provisum, ne me-
diatè Imperio subjecti à suis Judiciis ordinariis avocentur,
neve in prima instantia vel aliàs contra Privilegia Statuum
in Supremis Tribunalibus citationes decernantur, decre-
tæ verò ipsò jure nullæ declarentur vid. Ord. Cam. P. I. tit.
I. Capit. Cæs. Leop. Art. 18. Habent igitur Status Impe-
rii pro diversitate & amplitudine Territoriorum non so-
lum suas Cancellarias, sed etiam Dicasteria Provincialia,
ubi ipsorum nomine jus redditur, eaque, prout consultum
ipsis videretur, viris eruditis, & salutaribus ordinationibus,
Sansley Ordnungen / Hoffgerichts Ordnungen / in-
struunt. Imò in Divisione Territoriorum interdum con-
tingit, ut duo, pluresve Principes, sicut alia jura communia
& indivisa retinent, ita etiam commune aliquod Judici-
um, **Sambt oder Gemeinschaftlich Gericht /** constitu-
ant, quod ab ipsis simul dependet, & sustentatur, ac in quo
Landassisi atque subditis eorum indistinctè jus redditur.
Quale etiam Serenissimi Landgravii Hassiæ utriusque
Cassellanæ, & Darmstadinæ lineæ habent constitutum.
Marburgi, **das Fürstliche Hessische Sambt Hoff- und**
Revi-

Potestas
judicandi
de causis
tam eccle-
siasticis,
quàm po-
liticis.

Constitutum
Distinctio

Revisions-Gericht zu Marburg / *cujus prostat Ordina-
tio typis excusa, unde plenior dicti Judicii notitia hauriri,
Privilegiorum verò tenor videri potest infra th. seq. Mo-
nentur ideò etiam Status, ut Justitiæ administrationi pro-
spiciant, ac sedulam operam dent, ut Judicia eorum bene
constituta sint vid. Ord. Cam. P. I. tit. 1. §. 1. ibi: Doch sol-
len daneben alle und jede Geistliche und Weltliche O-
brigkeiten ein gebührliches Einsehens thun und ver-
schaffen / daß die Mißbräuche und Unordnung der
Geistlichen und Weltlichen Gerichten abgestellt / an
denselben / vermög gemeiner Rechten / ordentlich und
formlich gehandelt / und procediret werde / und je eines
das andere bey seinem Proceß und Lauff bleiben lassen /
allerhand Unrath / Widerwillen / Unwesen / auch Nicht-
tigkeit des Proceß / so darauß erwachsen / damit für zu-
kommen: add. R. I. anno 1654. §. Wie aber zu verhüten
108. cum seq. ubi etiam tam ipsi Status Imperii hac in re
negligentes, quàm eorum Judices & Magistratus vel cul-
pam, vel dolum in pronunciando committentes multari
jubentur, quoties in Camera Imperiali ex actis prioris in-
stantiæ hujusmodi nævi circa justitiæ administrationem
apparebunt, add. Blum. Sent. Cam. 983.*

TH. V.

Causarum
Distinctio.

OMnes autem causæ, quæ sive immediatè in Principum
Aulis, & Cancellariis, sive in Curiis Provincialibus, un-
de postmodum ad ipsum Principem provocare licet, ven-
tilantur, sunt, juxta divisionem etiam supra in summis
Tribunalibus adhibitam, vel civiles, vel criminales vel spi-
rituales. Hæ igitur causæ, inter mediatè Imperio subje-
ctos agitandæ, regulariter omnes quoad primam instan-
tiam necessariò in ordinariis suis Judiciis tractari debent,
nec ab Imperatore, nec à Camera avocari possunt vid.

Ord.

Ord. Cam. P. 2. tit. 2. confr. supra Trib. Cam. Sect. IV. th. 4. ubi etiam adduxi exceptiones. Quod verò provocationem & appellationem attinet, causæ juxta traditam divisionem discernendæ sunt. In civilibus, (quibus hîc etiam annuero feudales, quæ tamen multa singularia habent, quæ in præsentî adducere, instituti ratio non patitur, ac idè de hac re addi debent Doctores juris feudalis ac nominatim Struv. Synt. J. F. c. ult. aph. 4 seqq.) hæc regula constitui potest: quòd provocatio ad Judicia Imperii suprema semper locum habeat, si gradatim fiat vid. supra Sect. IV. Trib. Cam. th. 5. addi hîc debet ex Ord. Cam. P. 2. tit. 28. quod ibi §. 2. caveatur, ne Status subditos suos vel minis, vel juramentò, vel pœnis vel aliò modò adstringant, ne à suis sententiis appellent, quia hoc contra jus & æquum, ac in Camera Jurisdictionis præjudicium fieret. Hæc verò regula tam firma non est, quin multas patiatur exceptiones, qualis est (1.) quando quis appellandi beneficio voluntariè renunciat, idque vel expressè vel tacitè fit vid. l. 40. ff. de pact. l. 28. C. de appell. l. fin. §. ult. C. de temp. appell. Ord. Cam. P. 2. tit. 28. §. 2. sici **Es wäre dan** add. Roding. Pand. Cam. L. 1. tit. 30. §. 3. ibique comment. (2.) quando legitima appellationis causa deficit, quò casu tam principales litigantes, quàm Advocati graviter puniuntur vid. Ord. Cam. P. 2. tit. 28. §. **darzu dieweil 3. R. I. anno 1654. §. und nachdem 120.** Roding. d. l. §. 7. seqq. (3.) in causis possessorii momentanei seu summarissimi l. un C. si de moment. poss fue. appell. add. Roding. Pand. Cam. L. 1. tit. 31. §. 4. (4.) quando summa non est appellabilis, de qua supra Sect. IV. Trib. Cam. §. 5. (5.) quando Statuum privilegia appellationem non admittunt. Hæc enim strictè sunt observanda, & idè Index privilegiorum confici, & in Curia Camerali affigi jubetur R. I. anno 1654. §. **Drit-**

aliquis
mutat
de non
obstat

Privilegia
Statuum
de non ap-
pellando.

§. Drittens sollen III. Sunt autem Ordinum privilegia de non appellando juxta d. §. III. vel duntaxat ad certam summam certasque causas restricta, vel indefinita & nullam prorsus appellationem concedentia. De prioribus notandum, quod, quia summa appellabilis ordinaria nunc ad 400. Imperiales ascendit, etiam Imperii Electoribus & Statibus pro extensione suorum privilegiorum supplicantes, à Cæsarea Majestate, à qua hæc & similia privilegia promanent, benigna resolutio promissa sit R. I. anno 1654. **§. und stehet diesem nächst II 5.** Quod posteriora concernit, constat quidem, quod per A. B. Art. II. tale privilegium de non appellando & evocando omnibus Electoribus sit concessum, id tamen hodiè non ab omnibus usurpatur, sed, præter Regem Bohemiæ, de quo A. B. particulariter & nim. Art. 8. agit, cavetque, ne ab eo appelletur vel subditi ejus ad forensia judicia evocentur add. Wehn. Symphor. Gylm. Tom. VI. c. 1. 4. duntaxat ab Electore Saxonie & Brandenburgico, quibus etiam illud subinde ab Imperatoribus renovatum est vid. Limn. J. P. Tom. I. L. 3. c. 10. n. 37. & c. II. n. 10. Wehn. in adj. Tom. VI. ad Gylm. Symphor. c. 1. §. 6. & 7. Reink. de R. S. & E. L. t. clal. 4. c. 6. ubi illud etiam observandum, quod dictum privilegium Saxonis ad omnes Duces & universam Domum Saxonicam extendatur: Marchionum verò Brandenburgicorum hac in re Privilegia supra Sect. VII. Trib. Prov. Burgg. Norimb. th. 5. adducta sunt. Ob fractam tamen pacem publicam etiam hi Electores ac eorum subditi in Camera conveniri possunt vid. Limn. d. c. 10. n. 4. & d. c. II. n. ult. & Wehn. d. l. imò hæc privilegia supplicationis & nullitatis remedium non excludere putat Reink. d. l. n. 4. seqq. Gail. t. obs. 135. sed hoc nec ipsius privilegii tenor, nec ratio ejus inductiva videtur admitte-

,re

re Limn. d. c. 10. n. 39. quoad nullitatem tamen Wehn. quamquam ipse in contraria sententia sit, d. Tom. VI. c. 1. §. 6. ex Gylm. allegat aliquot præjudicia, quòd, non obstante privilegiò Saxonico, in Camera Imperiali super nullitate actum sit, quod confirmat Carpz. de L. R. cap. 9. Sect. 7. & addit, quòd in hanc sententiam pronunciaverint quoque Elect. Sax. Scabini Lipsienses Anno 1620. 3. Octob. Et de his quidem duobus Electoribus, eorumque privilegiis testantur omnes Authores, sed iis hodie annumerandus videtur Elector Bavarix, & Elector Palatinus Rheni; de illo refert Roding. Pand. Cam. L. 1. tit. 20. & D. Blum. Proc. Cam. tit. 47. tab. 1. gaudet, sunt verba dict. AA. privilegiò de non appellando, absque ullo reservato casu, juxta contenta privilegii Imperatoris Ferdinandi III. sub dato Pragden 28. Aug. an. 1638. allhier in Camera 21. Apr. confirmirt An. 1644. cum inserta pœna 100. **Marck lötiges Goldes / extensione auff die Obere Pfalz:** Et de hoc iidem AA. gaudet privilegiò de non appellando illimitatò **auff dero Chur- und Fürstenthum der untern Pfalz und zugehörigen Landen /** vigore privilegii Imperatoris Ferdinandi III. de dato Pragden 17. Julii anno 1652. Ab reliquorum verò Electorum sententiis nihilominus non nisi ultra certam summam appellatio recipitur. Sunt & alii Imperii Status, à quorum sententiis planè non appellare licet, ut Archi-Dux Austriæ vid. Limn. Tom. II. J. P. L. 5. c. 2. n. 33. seqq. Wehn. in Gylm. Symphor. Tom. VI. c. 2. §. 1. ubi plura de hoc privilegio videre licet: Rex Sueciæ ratione Ducatus Bremensis, Verdensis, Pomeraniæ, Principatus Rugensis, & Dominatus Wisimariensis, sed hoc ita, ut summum aliquod Tribunal seu appellationis instantiam in commodo Germaniæ loco constituat, ubi justitia secundum Imperii consti-

tiones, & cujusque loci statuta, absque ulteriori provocatione, administratur vid. Instr. Pac. Art. 10. §. deinde conceditur, & hoc Tribunal reapse hodie est Wismaria, ubi magnus ille David Mevius vices Præsidis gessit, qui etiam in Prodomo de Jurisdictione summi Tribunalis Regii ad suas Decisiones dict. text. Instr. Pac. per plura folia doctissime, & admodum nervosè explicavit, multaque insuper ex Ordinatione & observantia addidit, unde sufficientem dicti Tribunalis notitiam haurire licet. Gaudet etiam Rex Sueciae ratione dictorum Territoriorum privilegio electionis fori, ita tamen, ut intra tres menses à die denunciatae litis se declaret, coram quo Judice se sistere velit: Instr. Pac. d. Art. 10. & §. Item Dux Lotharingiae, exceptis tantum causis contributionem & pacem publicam concernentibus vid. d. Gyl. Symphor. Tom. VI. c. 2. §. 3. Huc etiam quodammodo pertinet Privilegium Serenissimorum Hassiae Landgraviorum, id enim in sequentibus consistit [1.] quod summa appellabilis hodie sit 1000. florenorum in auro [2.] quod, ubi summa appellabilis, appellans intra triginta dies à die latae sententiae coram judice à quo jurare debeat, summam excedere mille aureos, nec se calumniosè appellare, [3.] coram Judice à quo cautionem praestet fidejussoriam aut pignoratitiam, vel, si hoc nequeat, juratoriam, si verò perjurii suspicione laboret, causa esset gravis, & appellati tota fortuna inde penderet, corporali arresto detinebitur, [4.] NB. à causis, so von Hoffgericht ans Revision oder Ober-Appellation-Gericht gebracht/und die appellation daselbst erörtert würde/prorsus non appelletur, doch allein im Fall beyde Theile in solch judicium revisorium consentirt hättē sive expressè, sive tacitè, sub pœna 100. marcarum auri puri vid. Kaiserl. Appellations Privilegium, wie solches von weisland

land der R. R. M. Herrn Ferdinand dem Andern erst-
mahls den 19. Septemb. Anno 1631. auff die Fürstl. Hes-
sen-Darmstadische Linien allein / und hernacher von wei-
land der R. R. M. Herrn Ferdinand dem Dritten
gleichfalls auff die Fürstl. Hessen-Casselische Linien den 26.
Aug. Anno 1650. allergnädigst ertheilt / auch extendirt
und verbessert worden. Cæterum reliquorum Statuum
privilegia de non appellando, quia plurima & diversa sunt,
non adduco, congestit ea Wehn. d. Tom. VI. Symphor.
Gylm. & ex hoc D Roding. Pand. Cam. L. I. tit. 20. D.
Blum. Proc. Cam. tit. 47.

TH. VI.

Hæc de causis civilibus: In criminalibus contraria re-
gula est formanda, & nimirum hæc: In causis & factis
criminalibus, quibus poena corpori infligenda, so Leibs-
straff auf ihnen tragen / à Statuū sententiis appellatio ex
inveterata Germaniæ consuetudine nunquam concedi-
tur vid. Ord. Cam. P. 2. tit. 28. §. item nachdem 5. Gail. I.
obl. I. n. 27. seq. Exceptiones vid. supra Sect. IV. Trib.
Cam. th. 6. & apud Roding. Pand. Cam. L. I. tit. 31. §. I. seqq.
Denique in causis spiritualibus, quò etiam refero causas
matrimoniales, distinguendum est inter Catholicos, &
Augustanæ Confessioni addictos; Apud illos appellandum
ad Judicem Ecclesiasticum, veluti ad Episcopum, ab Epi-
scopo ad Archiepiscopum, ab Archiepiscopo ad Papam,
vel ejus Nuncium c. anteriorum 28. c. 2. q. 6. c. placuit 35.
cod. c. scitote cum seqq. c. 6. q. 3. R. I. anno 1654. §. als
sich dann 164. ubi provisum, ne sub hoc prætextu etiam
causæ civiles extra Imperium trahantur; unde nec abso-
lutiones à juramento ad effectum agendi à Nunciis Apo-
stolicis factæ in judicio attenduntur per d. §. add. Reink.
de R. S. & E. L. III. clas. I. c. 10. Apud Augustanæ Con-
fession;

fessionis addictos verò aliter sese res habet. Quia enim Jus Diœcesanum, & tota Jurisdictio ecclesiastica cum omnibus suis speciebus contra Augustanæ Confessionis Electores, Principes, Status, comprehensâ liberâ Imperii Nobilitate, eorumque subditos tam Catholicos inter & Augustanæ Confessionis Status, quàm inter ipsos A. Conf. Status, usque ad compositionem Christianam dissidii religionis, suspensa est, & intra terminos Territorii cujusque Jus Diœcesanum & jurisdictio ecclesiastica se continet: Ideò habent Status A. Conf. addicti speciales suas constitutiones ecclesiasticas, *Kirchen Ordnung* / quibus annexæ sunt *Ehe Ordnungen* / & separata Judicia ecclesiastica, vulgò Consistoria, Consistorial- und *Kirchen Gerichte* / vocantur, in quibus causæ & lites ecclesiasticæ secundum dictas constitutiones tractantur & deciduntur: Imò & illud observatum est, ubi, nullò constitutò Consistoriò, omnes causæ indistinctè in Cancellariis expediuntur, tamen citationes & decreta ita stylizari, ut nomine Consistorii emanare videantur D. Laur. Ohm de Jur. Episcop. Sect. 18. lit. A. Hinc sponte sequitur, quòd, quia Status A. Conf. in ecclesiasticis nullum superiorem recognoscunt, ab eorum sententiis in talibus causis latis nullam esse appellationem, nisi interdum per indirectum aut propter causarum continentiam id fiat vid. supra Sect. IV. Trib. Cam. th. 6.

TH. VII.

Nihil hætenus de Libera & Immediata Imperii Nobilitate dictum, nec etiamnum dicetur. Sed, ne id vel ex alta ignorantia juris, vel ex supina negligentia à me factum quis arbitretur, adeòque mihi objiciat illud, quod olim à R. Mutio in l. 2. §. 43. de Orig. Jur. Servio objectum legimus, qui ei, *surpe esse*, dixit, *Patricio, & Nobili, & causas*

causas oranti, jus, in quo versaretur, ignorare; tria repono.
 Primum est, quòd in re propria & causa communi, licet non iniquum, suspectum tamen fiat iudicium l un. C. ne quis in sua caus. jud. Secundum, quòd apud omnes, etiam adversarios, in confesso sit, quòd libera Imperii Nobilitas in substrata materia, competentiam nimirum fori, cum reliquis Imperii Statibus iisdem jurebus & privilegiis fruatur, adeòque particularem tractationem hæc res non requirat; Tertium denique, quòd, licet à multis Publicis Immediatæ Imperii Nobilitatis prærogativa, jura & privilegia vel planè dissimulentur, vel tamen miserè torqueantur, vel ad minimum superficialiè tantùm tractentur, à paucis verò, quibus scilicet præ omnibus Amicis magis amica veritas, citra omnem respectum & affectum cordatè asserantur, ea tamen & ex ipsis Imperii Constitutionibus, ac Clementissimis Imperatorum Concessionibus æquis arbitratoribus satis innotescere queant, & ab Hippol. von Treysbach in seinem unvorgreiflichen Bedenken über etliche Fragen der freyen Reichs Ritterschafft in Francken/Schwaben und Rheinstrom Stand und Session betreffend/occasione quæstionis; An Nob. les Immediati Civitatibus Imperialibus præferendi sint? in compendio quasi exhibeantur, quò curiosum lectorem remitto.

T. H. VIII.

Sed priusquam filum Dissertationis abrumpam, placet Coronidis quasi loco tres quæstiunculas, ad hanc materiam non incongruas, apponere, quas quidem ex Collegio primi mei in Jure Doctoris, adeòque semper venerandi, Viri Nobilissimi & Consultissimi, Domini Wolf. Gabriel. Pachelbl. à Behag / in Judicio Cæsareo-Provinciali Burggraviatus Norimbergensis Assessoris, & Consilarii

Brandenburgici meritissimi mutuatus sum. Quæritur
 igitur, [1.] An processum Camerae Imperialis reliqua Judi-
 cia sequi debeant? &. Quod affirmativa in ipso Judicio
 Aulico obtineat, ex Instr. Pac. Art. V. §. quoad processum
 54. & supra Sect. III. Trib. Ant. th. 5. satis patet. Cæteris
 verò Judiciis processum Cameralem præscribunt Recess.
 Dep. anno 1600. §. **Dieweil aber 15.** & Rec. Imp. anno
 1634. **Es sollen auch 137.** Ubi hæ tantùm limitationes
 referuntur: [1.] nisi disertè aliud pro Cameraali, & aliud
 pro inferioribus Judiciis ordinatum sit. Quemadmo-
 dum v. g. Revisionem aliam, particularem, uti vocatur,
 pro his in dict. R. D. anno 1600. §. **Es soll aber 16.** & R. I.
 1654. §. **Doch mit diesem Zusatz 113.** & longè aliam, quæ
 Cameraalis audit, pro illo in Ord. Cam. P. 2. tit. 35. P. 3. tit.
 51. & 52. ac in d. R. I. ann. 1654. §. **in Fällen 125.** seqq. san-
 citam ac stabilitam legimus add. supra Sect. IV. Trib. Cam.
 th. 5. circa fin. & th. 9. [2.] nisi obstat impossibilitas. Ita
 v. g. soli Procuratores, qui in Camera haud alii, quàm Do-
 ctiores aut Licentiati admittuntur, in inferioribus verò
 Judiciis pleriq; Doctorali eruditione, præditi esse neque-
 unt, sæpè impedimento sunt, ne in his quoad processum
 idem, quod in illa, exigì possit. [3.] nisi apud inferiora Judi-
 cia alius processuum modus dudum introductus, & sine
 interruptione continuatus sit, ac iste non peccet in leges
 illas, quæ in dict. R. I. anno 1654. contra prolixitatem &
 diuturnitatem litium peculiariter sanctæ sunt. Quam
 ob rem in Judiciis etiam inferioribus libelli articulati, ut-
 pote litibus prorogandis, sicut d. R. I. §. **diesem nechst 34.**
 & §. **zu Beförderung 64.** demonstrat, nimium faventes,
 & ad eosdem responsiones (vid. Blum. Sent. Com. 618.)
 item peremptoriales, elisivi, alique id generis articuli, ex-
 ceptis solis probatorialibus d. R. I. §. **dieweil aber 41.** tri-
 plicæ,

plicæ, quadruplicæ, & ulteriora scripta, non amplius tose-
 rari deberent. Quamquam verò jam laudatam R. I. sa-
 luberrimam dispositionem, quæ lites mortaliore reddere-
 ret, in multis ejusmodi Consiliis cum maximo litigantium
 damno nondum observari, conqueritur D. Blum. Proc.
 Cam. tit. I. §. 19. & 20. tamen ipsa Camera talem obser-
 vationem pro re nata injungit, vid. idem D. Blum. Sent.
 Cam. 983. ibi: sollen Richter in erster Instanz hinführo
 andern Parteyen in Sachen/ also confusè, weitläufftig
 und mit so vielen überflüssigen Schrifften zu verfahren
 nicht gestatten/ sondern den Proceß/ so viel möglich/ ab-
 kürzen/ das Recht und Urtheil beschleunigen/ und sich
 des H. Reichs Satzungen/ Abschied und Ordnungen
 gemäß verhalten / add. D. Oldend. class. 7. act. 1. in fin.
 possuntque tales partes gravatæ, testante praxi Camera-
 li, Mandata de legitimè secundùm jura & Constitutiones
 Imperii procedendo impetrare, etiamsi d. R. I. in illa pro-
 vincia, ubi litigatur, non publicatus, & servare jussus sit.
 Non enim est hoc de necessitate, licet interdum, ubi san-
 ctio nondum satis nota est, propter tantum, ut nota fiat,
 præcipiatur. Cæterùm ex ipsa statim publicatione in
 Comitibus vim legis atque juris communis accipit vid. R. I.
 anno 1521. posterior §. item als 17. seq. D. Mev. P. 4. d. 77.
 [II.] An sententias Camera Imperialis reliqua Judicia in
 judicando sequi debeant? R. Affi. additis tamen his limi-
 tationibus: nisi [1.] alia expressa lex, [2.] ipse Camerales
 sententiæ contrariæ, ac [3.] urgentissimæ aliter judicandi
 causæ, adsint vid. R. I. anno 1570. §. alsdann auch 78. l. 37.
 & 38. ff. de LL. §. ult. J. de satisd. D. Mev. P. 5. d. 282. P. 6.
 d. 354. Ziegl. Dicast. concl. 36. §. 24. Denique [III.]
 An Judicia sequi debeant suas sententias, quas olim in iis-
 dem, vel certè omnimodò similibus causis tulerunt? R.
 Affir.

Affir. per l. 37. & 38 ff. de LL. R. I. anno 1654. S. so viel aber
136. dummodò inter rem olim judicatam, & nunc judi-
candam non modò adsit qualis qualis similitudo, sed o-
mnimoda identitas, & prior sententia justa fuerit vid. l.
39. ff. de LL. Carpz. P. 1. c. 26. def. 16. D. Mev. P. 6. dec. 262.
P. 3. dec. 308. D. Berlich. dec. 87.

Hæc sunt, B. L. quæ à tantulo ingenio expectari po-
terant, utique non docendi, sed discendi duntaxat & me-
met ipsum exercendi gratiâ conscripta. Atque ita sit
finis hujus operis, sicut omnium nostrarum actionum,
illud solenne:

Soli DEO Gloria.

FLos nostri in paucis, HESSBERG Generose, Lycæi,
Docti dulcis amor delictumque chori,
Doctrinæ insolitum specimen solemniter edens,
Optas pro merito carmen habere meum,
Attestor *studia & virtutem*, lege severâ,
Dum *Marburgi* esses, culta fuisse *severâ tibi*.
Ut *studii* tuus ardor, tumque *scientia* crescit,
Crescit ut & *virtus*, sic quoque crescat *honor*!

*Autoxediasî lubens meritoque
applauderat*

HENRICUS DUYSING,
p. t. Universitatis RECTOR.

HESS-

HESSBERGI Generose, decus quod nostra reportat
 Dum Te præsentem videt hæc Academia, laudans
 Ingenium, mores, studium, specimenque laborum
 Non unum, toties iteratum, tale videtur
 Ut magis illa Tibi devincta exinde, nec ulli
 Desit jam laudi, quâ gloria crescat eundo.
 Quin ego, qui testis, quàm stet mens alta, recessus
 Quàm Legum pateant Tibi, toto pectore grator
 Et precor, ut meritis suprema ad culmina scandas,
 Quò Tua Te virtus vocat & tot vota bonorum.

Hicce Generoso D. DE HESSBERG, Nobilitatis decori eximio, genere non magis quàm eruditione aliisq; dotibus excellenti & denuò in publicum prodeunti sterili licet verâ, successum tamen ex voto animatus apprecatur

SAMUEL ANDREÆ,
 S. Th. D. & Prof.

Genere génio ingenio
 virtute pariter ac literis
 Nobilissimus Juvenis ac Dominus
D. HECTOR SIGISMUNDUS ab HESSBERG
 Eques Franconiæ
 Recondita Divæ Themidis mysteria
 de summis Imperii Romani Tribunalibus
 Publica disputatione
 propositurus, ac
 Non Præsidis auxiliò, sed singularis eruditionis
 promptitudinis ac eloquentiæ Præsidio
 sine præfide disputaturus

L

Rare

Raro inter nobiles exemplo
sic didicisse se probat, ut alios doceri possit,
Et Lauream mereri potius habet, quam
captare.

Recta secum reputavit via,
Nobilitatem eam esse veram & summam
imo unicam,

Quæ mentis,
quæ homines summus & a brutis distinguimus
non corporis.

Neque minorem esse virtutem
Veritatis propugnare corollaria
quam

pro potentum decertare coronis.
Summam hanc laudem reputans
equestri calcari volucris
plumbeas alligare nates.

Macte hoc animo!

Famosas sic majorum imagines
novis ac clarioribus
effulgescere videbis radiis:

Tandem

Ex utroque

arte ac Marte

armis ac legibus

Illustris futurus atque inclytus.

Quæ ut brevi, ac pro meritis copiosè
contingant

in Dei ac Principis gloriam

communis patriæ utilitatem

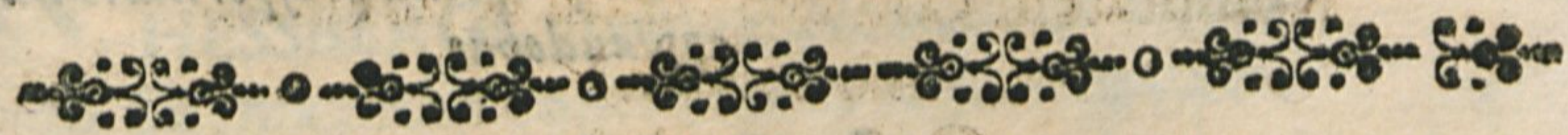
civium prosperitatem

Familiæ decus ac ornamentum

virtutis

nutritiæ Marburgensis famam
ac nostro quoque gaudio
ominatur ac vovet

PHILIP. JOH. TILEMAN d. SCHENK
Th. Dr. Serenissimi Hassiæ Principis Pastor
Professor & Consiliarius ecclesiasticus.

Non satis esse probas GENEROSÔ stemmate nasci,
Helsbergi, nostræ pars GENEROSA scholæ:
Ne tibi fata darent studiis virtutis & artis
Ulteriùs Gentem condecorare tuam.
Splendidus est equidem prælustri sanguis Avorum,
Quæ tamen ipse patras, plus ea lucis habent.
Fortior insurgens Themidos mysteria sacra
Quæris, se facilem præbuit alma Themis.
Præfecitque sacris Legum, quo cernere justum
Injustumque queas, præbuit alma Themis.
Hinc permagna foret nostris injuriâ Musis,
Si Tibi Pindaricum non modulentur epos.
Terque quaterque ergò meritò Te canto beatum,
Cûi se tam facilem præbuit alma Themis.
Hocce precor superest, Romanam in parte regendam
Rem Tibi sat laceram præbeat alma Themis.

GENEROSI DN. AUTORIS *rari exempli*
virtutibus cum omnigena felicitatis voto
hisce applaudit

NICOLAUS Præf / U. J. D.
Consiliar. Hassiac. & Jur. Canon Profess.

L 2

Te

TE Genus, HESSBERGI, Te dotes corporis ornant,
Sed magis ætherio quæ fluit aura polo.
I, quò Te studium, quò virtus inclyta ducit;
Gloria conatus hos manet atque decus.

*Cum voto perpetua prosperitatis ita
applaudere*

J. G. O E D D E U S ,
U. J. D. & Prof.

Ad GENEROS. Dn. à HESSBERG.

Nobilem verè nobilem, verè Generosum

Et

*Non Majorum modò sed & suis virtutibus &
rarissimâ eruditione inclytum:*

*de Summis Decasteriis sine præside, non sine sum-
mo applausu Disputantem.*

Ingenium, Genius, Gens, Judiciumque, Statura,
Doctrina & Virtus; omnia magna **TIBI!**

Ni frustrâ augurium vani docuere parentes

Ipsè Dicasteri Tu mihi PRÆSES eris.

Grator fortunam, quæ sic præludit honori

Summo; cresce magis, Dulcis Amice! Vale.

Cum voto scripsit

O. P. ZAUNSCHLIFFER,

Antecessor & Syndicus Univers.
Marburg.

Ad

Ad Generosum Dominum AUCTOREM,
sine Praside publicè Disputantem,
Dicastichon.

Non satis ergò Tibi, Generoso sanguine niti,
 HESSBERGI, antiquæ Nobilitatis Eques?
 Non Tu, majorum contentus es ergo trophæis,
 Quæve sago fortes vel statuere togâ?
 Non Tibi munificæ satis est clementia sortis,
 Muneribusque frui stantis in orbe Deæ?
 Non satis alipedes in gyrum agitare caballos,
 Inque feras acres mittere voce canes?
 Quòd sic ad summum Parnassi enitere culmen,
 Nec de imâ cuiquam cedere plebe soles.
 Scilicet est aliquid Generosæ stirpis origo:
 Nec procul à matris stipite poma cadunt.
 Hoc Tua nos virtus, hoc nos docet ardor honesti
 Nobilis, & pulchræ cognitionis amor.
 Quis non eloquium, non est miratus acumen
 Hicce Tuum, vitreas fert ubi Lanus aquas?
 Nempe velut meritis superat Domus Inclyta vulgus,
 Sic æquas Proavos Tu superasve Tuos.
 Perge bonis avibus Generosum, extendere famâ
 Nomen, in Eoas Hesperiasq; plagas.

*Sic gloriosis conatibus applaudere
 voluit debuit.*

J. JACOB Waldschmiedt /
 Archiater, Medicinæ Professor Pri-
 marius & Physices Ordinarius.

Prænobilissimo ac Generoso Domino

HECTORI SIGISMUNDO

ab **Hessberg** /

Franconiæ Equiti

Fautori ac Amico suo plurimum honorando

*Domestico ac commensali per aliquot annos
charissimo, suavissimo.*

Jam

Discessuro ac absque Præsidio Disputaturo

ita applaudebat

JOHANNES HENRICUS Kleinschmidt /

Jurium ac Moralium D. atque Professor, &

Facultatis Philosophicæ p.t.

Decanus.

Intentus parvis animus dat parva, vicissim

Intentus Magnis reddere Magna solet.

Mavortis divi largum Themidisque bræbæum

Utrum prævaleat, quis dubitare potest:

Longa quidem vitæ per tædia semper utrumque

Quæritur, atque hinc non absque labore venit.

Sed tamen alterutrum præstare ac pluris habendum

Contendunt multi, nec ratione carent.

Quæ tua mens **HESSBERG** Juvenum doctissime, novi

Eunomiæ fili, Thespidiadumque decus.

Hoc tam crebra docet nox lucubrata Camænis,

Pluribus & faciet mox tua lingua palàm.

Ostendit

Ostendit satis hoc series immensa laborum,
Quas ægrè nunquam sustinuisse soles.
Non Tibi nobilitas HESSBERG Clarissime stirpis,
Quæ careat mentis Nobilitate, placet;
Turpe putas homini generoso stemmate nato,
In queis versatur, nî sacra jura sciat.
Reque probas ipsâ, Imperii dum jura sacrata
De Cathedrâ tractans verba diserta facis.
Nunc igitur Themis alma, veni laurumque virentem
Necte SIGISMUNDO, qui tibi thura litat.
Qui tibi thura litat, nunc HECTORI munera præbe;
Munera quæ dignus non peritura feret.
Gratulor ecce! Tibi, quod Te vestigia Phœbi
Non piguit duro tempore docta sequi.
Gratulor ex animo, Generosæ stirpis Alumne,
Et precor in laudem vergat, ut omne DEI.

*Epistolam, quæ sequitur, à Patrono multis nomini-
bus mihi colendo, serò licet scriptam, quippe is Reipublica causâ
aberat, satius tamen duxi, quod Pace sua fiat, hic locò quamvis
incongruò, subicere, quam sine ea Disputationem
in lucem mittere.*

GENEROSO & Nobilissimo VIRO,
HECTORI SIGISMUNDO ab Hessberg/

Equiti Francico,
JOHANNES TESMARUS, Jctus, Primarius L.L, Do-
ctor & Facultatis Jurid. Decanus

S. P. D.

DUm mirabili hoc seculo, quò Tygris &
Euphrates, Isther & Rhenus ad arma vo-
cat,

cat, vacuasque fere facit Scholas & Academias
 Illustribus, Generosisque juvenibus, Tu solus
 fere, sane inter paucissimos es, qui fortissimi mi-
 litis instar, commissam Tibi stationem non de-
 seris, tanti que habes blandimenta Martis, bra-
 cteataque ejus bona, ut satius esse putes, exco-
 lere animum scientiâ, & discere potius, quo-
 modo regas, quomodo conserves civitates,
 quàm quomodo per gloriosum scelus eas de-
 struas. Quare sic Tecum existimo, Genero-
 sissime Vir, laudabile & honestum quidem es-
 se, præter Themidis, alia quoque experiri ca-
 stra, & relictis aliquando mitioribus illis stu-
 diis, ad ea se conferre, præcepta, quæ in famem,
 in frigus, in tolerantiam omnium fere malo-
 rum, non in Schola, sed in campis traduntur; at
 faciendum illud, aptè & decorè, per honestam
 missionem, ante omnia ut transfugæ infame
 nomen evites. Hæc sine dubio ratio est, qua-
 re tum in aliis, tum in hac nostra Academia,
 jam ultra triennium hæseris, & quidem eâ se-
 dulitate, eâque morum elegantia, ut rectioris
 indolis juvenes, Commilitones Tuos in imita-
 tionem,

tionem, Doctores in admirationem, omnes verò
 summos, infimos in desiderium, amoremque Tui
 traxeris. Vererer incurrere notam adulationis,
 rem longè turpissimam, nisi illa, quæ scribo, nota
 omnibus essent, nisi ipse hic præsens loqueretur
 actus: enim verò non contentus in omnium disci-
 plinarum, facultatumque, auditoriis egregia ma-
 gnæ eruditionis edidisse specimina; illa quoque
 subire voluisti, quæ subeunda sunt illis, qui honores
 in utroque jure desiderant; adeoque tentamen, ut
 vocant, Facultatis nostræ laudabiliter sustinuisti,
 conscripsisti disputationem, qualem à Tua ætate
 sperare vix licebat; Conscendisti Cathedram, & quâ
 ingenii fiducia es, salus, remotòque Præside, eam de-
 fendisti materiam, quæ fortissimos quoque terrere
 solet; quin horis in super pomeridianis totius Sena-
 tus, omniumque Academiae Procerum censuræ de-
 nuò Te, Studiaque Tua subiecisti; adeoque nihil,
 quod ad Victoriâ, Triumphumque pertineret,
 omisisti, præter pompam & titulos, quibus insigni-
 ri hostium domitores solent. Nova equidem &
 insolita plane res! Quippe reperiris hodie, qui non
 prece, non pretio, sed Herculis ritu, id est, pulvere
 & sudore Tibi acquisivisti lauream, sed qui ornari
 eâ non vis. Conspiceris, cui sola, nuda, præmiisq;
 destituta placet virtus; cui, contra naturæ ordinem,
 plus surgit gaudii & voluptatis ex periculis & labo-
 re,

M

re,

re, quam ex remuneratione & commodo. Vera
 equidem laus, nolle laudari; incorrupta gloria, eam
 dispicere. Ibis ergo in seculum, dicerisque, Te il-
 lum esse, quem amore scientiæ exulem factum, aluit
 quidem, excoluitque Marburgum nostrum, at
 quem merentem coronari, non coronavit; Quem
 nobilitas quidem parentum, Majorumque coho-
 nestaverat, at indefessa sedulitas & nunquam inter-
 quiescens industria ultra vetus stemma & cogna-
 tam provexerat nobilitatem; cui generosus sanguis
 nullam præter virtutis & sapientiæ inspiraverat am-
 bitionem; In Summa, qui literas, studiisque non ut
 beatiore illi, sed ejusmodi, quibus tota fors, unicâq;
 emergendi felicitas in curis, vigiliisque posita est,
 tractare solebat. Vale. Dabam Marburgi ex
 Museo XVII. Maj. Anno
 MDCLXXXVII.

X 261594.1

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

Pub. 19. num. 8.

#

SOLENNIS

1687 5. 9 /

IMPERII

ALIBUS

mi Numinis

DULTU

RECTORIS

ac Consultissima

JURIDICÆ

ATE MARBURGENSI

DIS STUDIORUM

A LOCO

m Professorum

unii

SMUNDUS

berg /

orum,

RI; Acad. Typogr. 1687.

